

SZAKDOLGOZAT

Boczák Attila

Gödöllő

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Műszaki Intézet

Létesítményfenntartó szakirányú továbbképzési szak

**A Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő ideiglenes katonai bázisok
üzemeltetési sajátosságai**

Belső konzulens: Prof. Dr. Barótfi István
egyetemi tanár

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Épületgépészet,
Létesítmény- és
Környezettechnika Tanszék

Külső konzulens: Dr. Kovács Zoltán
egyetemi docens

Készítette: **Boczák Attila**

Gödöllő

2024

MŰSZAKI INTÉZET
LÉTSÍTMÉNYFENNTARTÓ SZAKMÉRNÖK SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS¹

SZAKDOLGOZAT
feladatlap

Boczák Attila (ZCAOK5)

részére

A szakdolgozat címe:

**A Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő ideiglenes katonai bázisok
üzemeltetési sajátosságai**

Feladatkiírás:

A dolgozat célkitűzése, javaslatot tenni a katonai objektumok üzemeltetés hatékonyságának növelésére, a bázisok telepítési idejének és az adminisztrációs ügyintézés csökkentésére.

Közreműködő tanszék: Műszaki Intézet

Külső konzulens: Dr. Kovács Zoltán NKE, egyetemi docens

Belső konzulens: Prof. Dr. Barótfi István, MATE, Műszaki Intézet

A dolgozat beadási határideje: 2024 év 04 hó 22 nap

Kelt: 2024.03.04.

Jóváhagyom

(tanszékvezető)

Jelölöm

(szakfelelős)

Átvettem

(hallgató)

A dolgozat készítőjének külső konzulense nyilatkozom arról, hogy a hallgató az előre egyeztetett konzultációkon megjelent.

Kelt: CEGLÉD, 2024. év 04. hó 18. nap

(külső konzulens)

¹ A megfelelő képzési szint meghagyandó, a másik törlendő.

Tartalomjegyzék

.....	3
1. Bevezetés.....	6
1.1. A Magyar Honvédség bemutatása	6
1.2. Téma aktualitása.....	6
1.2. Célkitűzések	7
1.3. Vizsgált kérdések.....	7
2. A katonai üzemeltetés sajátosságai, szintjei, szereplői, nyújtott szolgáltatások típusai, az üzemeltetés okmányai, befogadó nemzeti támogatás, minta bázis bemutatása	7
2.1. Üzemeltetés a seregben	7
2.2. Az üzemeltetés szintjei, az üzemeltetés szereplői	8
2.2.1. Az üzemeltetés szintjei	8
2.2.2. Az üzemeltetés szereplői	10
2.2.2.1. Szolgáltatói oldal	10
2.2.2.2. Hadrendi oldal	10
2.3. A szolgáltatások típusa	10
2.3.1. Üzemeltetési tevékenység	11
2.3.2. Egyéb szolgáltatások	11
2.3.2.1. Hazai gyakorlatok és kiképzési rendezvények infrastrukturális biztosítása	12
2.3.2.2. Gyakorlatok és kiképzési rendezvények biztosítására szolgáló infrastrukturális szolgáltatások típusai.....	12
2.4. Karbantartási és hibaelhárítási tevékenység.....	14
2.5. Az ingatlanüzemeltetés és fenntartás kereteit biztosító szabályzók	16
2.5.1. Szolgáltatási szerződés tartalma	17
2.5.2. A 24/2018. HM utasítás	19
2.5.3. A 45/2003. (HK 12.) HM utasítás az infrastrukturális fejlesztések és az elhelyezési ellátás során alkalmazandó egyes normák közzétételéről és alkalmazásáról	23
2.5 Befogadó Nemzeti Támogatás	25
2.6. Katonai bázisok általános felépítése.....	30
2.6.1.A laktanyák és bázisok egyfajta elvi felépítése	34
2.6.1.1. Laktanyák elvi felépítése	34
2.6.1.2. Bázisok, táborok elvi felépítése.....	35
3. A Magyar Honvédség Facility Managment rendszere.....	36
3.1. Megrendelői és döntéshozói jogkörök, költségviselő szervezet.....	36
3.1.1. Építés-beruházási, felújítási és karbahelyezési igény a rendszerben.....	37

3.2. Megrendelő helyi képviselője, használó.....	37
3.2.1. A Facility Manager feladatai az MH-ban	38
3.2.1.1. A LESZ tevékenysége és az üzemeltetés okmányai (létesítményüzemeltetés)	38
3.2.1.2. Ingatlannyilvántartás	40
3.2.1.3. Szakanyagellátás.....	41
3.2.1.4. Gyakorlatokkal és rendezvényekkel kapcsolatos feladatok	42
3.3. Gyakorlat és rendezvény valós biztosítása	42
3.3.1. Gyakorlat valós biztosítása.....	42
3.3.1.1. Állandó létesítményekkel ellátott települési pont.....	43
3.3.1.2. Állandó létesítménnyel nem ellátott települési pont.....	43
3.3.2. Gyakorlat biztosítása külső helyszínen	44
3.3.3. Rendezvények infrastrukturális biztosítása	44
3.4. Gyakorlatok (Szolgáltatások) biztosítása és a szakanyagellátás helyzete	45
3.5 NATO beruházások (RSOM-FIET).....	46
4. Összegzés, javaslatok.....	47
4.1. Megrendelői jogkörök , az üzemeltetés szabályzói	47
4.2. Az alakulatok infrastrukturális szakembereinek helyzete.....	48
4.3. Az infrastruktúra általános helyzete	48
4.4. Szakanyagellátás helyzete	48
4.5. Nemzetközi erők ellátása.....	49
Irodalomjegyzék	54
Ábrajegyzék	55

1. Bevezetés

1.1. A Magyar Honvédség bemutatása

„A Magyar Honvédség alapvető rendeltetése szerint biztosítja Magyarország függetlenségét, területi épségét és határainak – magába foglalva kiberterének – védelmét, továbbá nemzetközi szerződésből eredő közös védelmi és békefenntartó feladatokat lát el, valamint a nemzetközi jog szabályaival összhangban humanitárius tevékenységet végez.

Fő feladatai Magyarország szuverenitásának, határainak – ezen belül területe, légtere és kibertere – védelméhez, valamint a szövetségi rendszerekben vállalt kötelezettségek ellátásához szükséges katonai képességek kialakítása és fenntartása, továbbá az ezekhez szükséges feltételrendszer biztosítása.” (2024.02.12. 22:09 *Honvéd Vezérkar - Honvédelem (honvedelem.hu)*)

1.2. Téma aktualitása

2023. 02. 24-én az Orosz Föderáció teljes körű inváziót indított Ukrajna ellen. Az orosz kormánypropaganda gépezet „Különleges Katonai Műveletként” hivatkozik a fent említett háborús cselekményre. Az invázió alapjaiban változtatta meg az eddig általunk ismert világot, mind gazdasági és mind biztonságpolitikai aspektusait tekintve. Megrengette az eddig fennálló világrend nagyhatalmait (USA²-EU³) és a NATO⁴-t mint a legerősebb katonai tömb országait és egy új, a hatalomra és a világ vezető gazdasági erőivé válni akaró szövetség felemelkedését (Kína-Oroszország) vizionálja.

A világ államai soha nem látott fegyverkezésbe kezdtek, hogy megtudják védeni az országuk érdekeit. Különösen fontos ez Magyarország számára, hiszen a háború a szemünk előtt zajlik a szomszédos Ukrajnában. A NATO-val és az EU-val kacérkodó Ukrajna és Magyarország viszonya a háborút megelőzően sem volt éppen kielégítő, említhetnénk itt a nyelvtörvényeket, a magyar lakta területek és intézmények korlátozását, vagy akár a gáz tranzit díjakat.

² United States of America – Amerikai Egyesült Államok.

³ European Union – Európai Unió.

⁴ North Atlantic Treaty Organization – Észak Atlanti Szerződés Szervezete.

A 2017-ben elindult Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretén belül elindult a Magyar Honvédség minden irányú fejlesztése, megkezdődött a régi szovjet technológiák, technikák cseréje nyugati eszközökre, a katonák egyéni harcászati felszerelésének fejlesztése, a honvédek illetményének rendezése, kialakult egy új életpálya modell, megkezdődött a kiképzés átalakítása és a toborzás.

Az orosz-ukrán háború kitörését követően a Magyar Honvédségnél (a továbbiakban: MH) még nagyobb hangsúly került a kiképzésre, a katonák felkészítésére, ehhez pedig az országon belül gyakorló- és lőtérre, azok vonzaskörzetében pedig az állomány elhelyezését szolgáló fejlett és kiépített katonai objektumokra van szükség, a kiépített objektumokat pedig üzemeltetni kell minden körülmény között.

1.2. Célkitűzések

A dolgozatban céлом javaslatot tenni a katonai objektumok üzemeltetés hatékonyságának növelésére, a szolgáltatások megrendelési és biztosítási idejének és az adminisztrációs ügyintézésnek csökkentésére.

1.3. Vizsgált kérdések

A kiszervezett üzemeltetés mellett egy hibrid üzemeltetési formában, részben saját szakanyagokkal és üzemeltető szakmunkás állománnyal biztosítani az ingatlanüzemeltetést és karbantartást. A gyakorlat biztosítása érdekében a szolgáltatás megrendelési és az üzemeltetéssel kapcsolatos megrendelési jogkörök átalakítása a használó helyi alakulat⁵ javára, az adminisztráció csökkentése és racionalizálása.

2. A katonai üzemeltetés sajátosságai, szintjei, szereplői, nyújtott szolgáltatások típusai, az üzemeltetés okmányai, befogadó nemzeti támogatás, minta bázis bemutatása

2.1. Üzemeltetés a seregben⁶

Az 1989-ben bekövetkezett rendszerváltás és a szovjet csapatok kivonulását és a Varsói Szerződés mint katonai tömb felbomlását követően a hadsereg hatalmas változásokon ment keresztül. Laktanyákat zártak be, dandárok,⁷ ezredek,⁸ humán- és technikai képességek szűntek

⁵ Katonai szervezet, egység.

⁶ Hadsereg szleng verziója.

⁷ Katonai egység.

⁸ Katonai egység.

meg, épültek le. Ilyen képesség volt az MH építő képessége is, az addig létező csapatépítkezés, ami képes volt létesítmények tervezésére, engedélyeztetésére, projektmenedzselésre és teljeskörű generál kivitelezésére saját állománnyal, mind felszámolásra került.

Az MH létesítménygazdálkodása napjainkra teljesen átalakult, már nem egy zárt rendszer, ami csak a hadsereg kapacitására épül, hanem többnyire kiszervezett vásárolt szolgáltatásként, outsourcing⁹ útján biztosított.

2.2. Az üzemeltetés szintjei, az üzemeltetés szereplői

2.2.1. Az üzemeltetés szintjei

A Magyar Honvédség ingatlanállománya, ami magában foglalja a minisztériumi és középvezetői szervezeteink székhelyeit, az alakulatok laktanyáit, a lő- és gyakorlótereket, a hozzájuk tartozó véderdő¹⁰ funkciót betöltő erdőterületeket, a művelésre kiadott, de a lőtér biztonsági zónáját¹¹ képező mezőgazdálkodásra alkalmas réteket, mezőket és a katonai repülőtereinket, a Magyar Állam tulajdonában, és a Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő területeket.

A Magyar Honvédség vezetés-irányítási rendszere 3 fő szintből tevődik össze (ami az ingatlanüzemeltetés vezetés-irányítási szintjeire is jellemző):

- 1.) Közigazgatási szint (**Honvédelmi Minisztérium**)
- 2.) **Stratégiai Szint** (Honvéd Vezérkar)
- 3.) **Hadműveleti Szint** (Parancsnokságok)
- 4.) **Harcászati Szint** (Alakulatok-végrehajtók)

1.ábra Az MH vezetés-irányítás szintjei
(A Magyar Honvédség, Honvéd Vezérkar kiadása)

⁹ Kiszervezés, megállapodás két cég között, melynek keretében egy feladatot vagy egy teljes projektet a megbízott fél végez el – minicrm.hu 2024.02.13. 22:09.

¹⁰ A lő- és gyakorlóterek vonzáskörzetében lévő településeket, utakat védi a keletkező por és zajhatásoktól.

¹¹ Olyan zóna, ami a lőtér környezetében lévő területeket védi az esetlegesen eltévedt lövedékektől.

2.ábra Az MH vezetési szintjei
(A Magyar Honvédség, Honvéd Vezérkar kiadása-2023)

Közigazgatási szint: A Honvédelmi Minisztériumon belül, politikai szinten, a vagyonkezelői teendőket (ingatlan adás-vétel, bérlés, teljeskörű ingatlankezelés, szolgáltatások megrendelése) a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal (a továbbiakban: HM VGH) gyakorolja és koordinálja. Szolgáltatások szempontjából a **Megrendelői** szerepkört gyakorló szervezet!

Stratégiai szint: A Honvéd Vezérkar (a továbbiakban: HVK), felelős a Magyar Honvédség objektumait érintő hadműveleti követelmények kidolgozásáért, hogy az alakulatok, a végrehajtó szint **miként** használják az ingatlanjaikat. Meghatározzák a Hadműveleti szint felé a békeidős és háborús kiképzési feladatokat, ami eldönti az adott igénybe vett ingatlan hasznosítását. **Megrendelő képviselője.**

Hadműveleti szint: A Parancsnokságok. Az alárendelt alakulatok közvetlen irányításáért felelős szervezetek, akik a HVK által meghatározott feladatokat tovább bontják a felhasználói szint felé, irányítják az alárendelt alakulatokat.

Harcászati szint: Ingatlan használat tekintetében a használói jogkörökkel rendelkező szervezeti elemek. Az adott ingatlan felhasználói, akik a tényleges üzemeltetést és hasznosítást koordinálják. **A megrendelő helyi képviselője/ használó!**

2.2.2. Az üzemeltetés szereplői

2.2.2.1. Szolgáltatói oldal

A Magyar Állam tulajdonában és a HM vagyonkezelésben lévő ingatlanokat (katonai objektumokat: laktanyák, minisztériumi objektumok, lő- és gyakorlóterek, raktárak és repülőterek) ingatlanüzemeltetése 2002-től outsourcing szolgáltatásként biztosított, a szolgáltatással megbízott cég a 2023-as évig a HM Elektronikai, Logisztikiai és Vagyonkezelő Zrt. volt. A 2023-as évtől az „**OBJEKTUM 2022**”¹² néven bejegyzett konzorcium látja el ezt a feladatot.

A szolgáltatásokat átalánydíjas és eseti megrendeléses formában biztosítja. A szolgáltatások biztosítását a HM és a konzorcium között határozott idejű szerződés (**Szolgáltatási Szerződés**¹³) szabályozza.

2.2.2.2. Hadrendi oldal

A szolgáltatásokat a megrendelő, a HM VGH az alakulatok (megrendelő helyi képviselője) által támasztott igények és felterjesztések alapján megrendeli és pénzügyileg ellentételezi az elvégzett szolgáltatásokat.

2.3. A szolgáltatások típusa

1. „Ingatlankezelési tevékenység
2. Karbantartási, hibaelhárítási tevékenység
3. Lakóház¹⁴ és szálló¹⁵ kezelési tevékenység
4. Üzemeltetési tevékenység

¹² A HM-el szerződésben lévő 3 céget tömörítő létesítményfenntartó szolgáltatást nyújtó konzorcium.

¹³ HM és az Objektum 2022 konzorcium közötti szerződés (létesítményfenntartás vonatkozásában).

¹⁴ Állami tulajdonú, de a HM vagyonkezelésében lévő lakóépületek, az állomány lakhatásának biztosítása érdekében.

¹⁵ Állami tulajdonú, de a HM vagyonkezelésében lévő szállóépületek, az állomány lakhatásának biztosítása érdekében.

5. Egyéb szolgáltatások” (*BI/259-321/2022 Szolgáltatási Szerződés az Objektum 2022 konzorcium és a HM VGH kötött a HM vagyonkezelésű objektumok üzemeltetésére*)

2.3.1. Üzemeltetési tevékenység

1. „Épületek működtetése, rendeltetésszerű használat biztosítása
2. Fűtés HMV¹⁶ biztosítása
3. Ivóvíz ellátás
4. Szennyvízelvezetés, szennyvízkezelés
5. Elektromos energiaellátás
6. Lég- és klimatechnikai berendezések üzemeltetése
7. Települési szilárdhulladék elszállítás, szelektív hulladékgyűjtés
8. Kéményseprés
9. Épülettakarítás
10. Parkápolás, kaszálás lombeltakarítás
11. Szilárd és szórt burkolatú utak seprése és síkosságmentesítése
12. Technikai őrzésvédelmi nyomsáv karbantartása
13. Rovar és rágcsálóirtás
14. Katonai tisztítószer biztosítása” (*BI/259-321/2022 Szolgáltatási Szerződés az Objektum 2022 konzorcium és a HM VGH kötött a HM vagyonkezelésű objektumok üzemeltetésére*)

2.3.2. Egyéb szolgáltatások

1. „Mélyfúrású kút karbantartása
2. Szennyvízszippantási és csatornatisztítási feladatok
3. Gépjavítás
4. Bérleti és üzemeltetési szerződések kezelése
5. Anyagmozgatási szolgáltatás

¹⁶ HMV – használati melegvíz

6. Központi rendezvények biztosítása (infrastrukturális)
7. Hazai gyakorlatok és kiképzési rendezvények infrastrukturális biztosítása
8. Favágási feladatok
9. Légszennyező pontforrások emisszió mérése
10. Parlagfű mentesítési feladatok
11. Illegálisan lerakott hulladék elszállítása
12. Felszámolt helyőrségek lakótelepi területgondozása” (BI/259-321/2022
*Szolgáltatási Szerződés az Objektum 2022 konzorcium és a HM VGH kötött a HM
vagyonkezelésű objektumok üzemeltetésére)*

2.3.2.1 Hazai gyakorlatok¹⁷ és kiképzési rendezvények infrastrukturális biztosítása

A Magyar Honvédség gyakorlatai az HM vagyonkezelésben lévő területeken kerülnek végrehajtásra. Az MH gyakorló- és lőterein jellemzően az adott helyőrséghez tartozó alakulat egy kisebb szervezeti eleme végzi a lő- és gyakorlótér üzemeltetési tevékenységét. Ez a tevékenység, amit az MH saját állománnyal biztosít, kizárólag a hadrendi oldal által megvásárolt haditechnikai szakanyagokra vonatkozik (pl: lőcél mozgató motor, haditechnika stb.) A gyakorlótér kiterjedésének függvényében a helyi üzemeltetés rendelkezik saját bázissal, ahol az üzemeltetést végző katonai állomány mindennapi munkavégzése biztosított. Szintén a gyakorlótér részét képezi az odaérkező nagyobb létszámú állomány elhelyezésére szolgáló objektum együttes. Általánosságban elmondható, hogy ezeknek az állandó létesítményeknek¹⁸ állapota leromlott, a kor követelményeinek már nem megfelelő. Ezek a létesítmények a 40-50 évvel ezelőtti korok színvonalának megfelelő követelmények szerint épültek. Kapacitását tekintve nem tudja kielégíteni a nemzeti és nemzetközi igényeket, így ideiglenes elhelyezési objektumokat is létre kell hozni, és ennek az infrastrukturális biztosítása egyedi megrendelés alapján történik a szolgáltatói oldal által.

2.3.2.2. Gyakorlatok és kiképzési rendezvények biztosítására szolgáló infrastrukturális szolgáltatások típusai

Az MH vonatkozásában az infrastruktúra menedzsment alatt az ingatlonok kezelésével, nyilvántartásával, üzemeltetésével, karbantartásával, az építés beruházással

¹⁷ Katonai mozzanatok a gyakorlótéren.

¹⁸ Építményegyüttes (kő, téglá..építésű) a gyakorlatokon résztvevő személyi állomány elhelyezése céljából

kapcsolatos feladatokat értjük, a civil szférával ellentétben a távközlés és híradó-informatika nem tartozik az infrastruktúra feladatkörébe.

Szolgáltatás típusoknál különbséget kell tenni az állandó létesítmények és az ideiglenesen kialakított létesítmények között.

Az állandó létesítmények tekintetében átalánydíjban megterülő szolgáltatás alapján biztosítható tételek:

Az ingatlan üzemeltetési szolgáltatások:

1. a lég- és klimatechnikai berendezések üzemeltetése,
2. a kéményseprés,
3. az épülettakarítás,
4. a rovar- és rágcsálóirtás,
5. a parkápolás, kaszálás, hóeltakarítás és síkosságmentesítés,
6. a vezetői karbantartási keret biztosítása,
7. a bútorjavítás,
az intézményi rendezvények biztosítása és
8. az ingatlankezelés, így különösen a nyilvántartások vezetése és a hatósági felülvizsgálatok végrehajtása;

Az ingatlan-fenntartási szolgáltatások:

9. a központi szerviz,
10. a hibaelhárítás és
11. a karbantartás;

A lakóház- és helyőrségi szálló kezelési szolgáltatások:

1. az üzemeltetés,
2. a fenntartás,
3. a szabályozás,
4. az igazgatás és
5. az adatszolgáltatás;

Az egyéb szolgáltatások:

1. a tisztogató, takarító és berendezés kiegészítő anyag-biztosítás,
2. a technikai őrzés-védelmi nyomsáv karbantartás,
3. a mélyfúrású kút létesítése és karbantartása,
4. a csatornatisztítás és
5. a gépjavítás;

Az előerős őrzés-védelmi szolgáltatások közül:

1. a fegyveres biztonsági őrség,
2. a fegyveres vagyonőrség,
3. a fegyver nélküli vagyonőrség és
4. az igény szerinti, ór- vagy jelzőkutyával történő kutyás őrzés
5. biztosítása.

Az ideiglenes létesítmények tekintetében, ahol nem fix építményről beszélünk, ott eseti megrendelés alapján biztosítható szolgáltatások köre az alábbiak:

- Személyi állomány elhelyezésére szolgáló konténer biztosítása (20” lábas),,
- Kiszolgáló konténer biztosítása (Tároló, Mosó, Kazán)
- Szaniter konténer biztosítása,
- Konténer takarítása,
- Tábori világítás biztosítása,
- Tábori vízellátás és szennyvíz kezelés biztosítása,
- Elektromos áram biztosítása (aggregátor, hálózat kiépítés),
- HMV biztosítása,
- Fűtés- hűtés biztosítása,
- Építési homok és kavics biztosítása,
- Partisátor biztosítása,
- Hibaelhárítás és üzemeltetés,
- Települési szilárd hulladék gyűjtése és elszállítása,
- Rágcsáló- és rovarirtás,
- Akkreditált vízmintavétel,
- Hóeltakarítás és síkosságmentesítés

2.4. Karbantartási és hibaelhárítási tevékenység

Az MH objektumait tekintve karbantartási és hibaelhárítási tevékenység alatt az épületek, építmények épületgépészeti berendezéseinek, erős- és gyengeáramú rendszereinek folyamatos tervszerű karbantartását, a meghibásodások és üzemzavarok szakszerű és gyors elhárítását értjük. A fent említett tevékenység a használhatóság, az üzemképesség mindekori fenntartását szolgálja. A műszaki színvonal emelését prioritásként értékelve a Szolgáltatók gondoskodnak az épületek , építmények, gépek és berendezések folyamatos állagmegóvásáról.

A karbantartási és hibaelhárítási tevékenység tartalma:

1. Azonali beavatkozást igénylő hibák javítása:

Idetartoznak az élet- vagy balesetveszélyt okozó vagy a napi működést gátló vagy jelentős gazdasági kárt okozó meghibásodások javítása.

2. Nem azonali beavatkozást igénylő hibák javítása:

A létesítmény állagát veszélyeztető, de a napi élet működését nem befolyásoló hibák javítása.

3. Ütemezett tervszerű karbantartás, más néven TMK:

A rendeltetésszerű használat biztosítása érdekében végzendő állagmegóvási munka.

4. Hőellátás szerviz, hibajavítás:

- fűtőberendezés szerviz, hibajavítás,
- fűtési szivattyú hibajavítás,
- olaj és gázégők szervize, hibajavítása,
- égők beszabályzása,
- berendezések téli idényre történő felkészítése;

5. Vízellátás, szennyvízkezelés:

- hidrofor szerviz, hibajavítás,
- vízszivattyú hibajavítás,
- szennyvízszivattyú hibajavítás;

6. Elektromos karbantartás, hibaelhárítás:

- a fogyasztói áramellátást biztosító berendezések, hálózatok és szerelvények hibaelhárítása,
- biztonsági világítás időszakos felülvizsgálata;

7. Épület villámvédelmi berendezéseinek hibaelhárítása, karbantartása;

8. Hűtőberendezés szerviz, hibajavítása:

- épített és építőelemes hűtőkamrák, ipari (600 l feletti) hűtőszekrények és berendezéseinek javítása karbantartása,
- háztartási hűtő kisgépek (600 l) alatti hibaelhárítása javítása;

9. Tűzjelző berendezések szervize és hibaelhárítása;

10. Villamos biztonságtechnikai mérések:

- Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat 54/2014. (XII.5.) BM rendelet ¹⁹szerint;

¹⁹ OTSZ

11. Légtechnikai berendezések és hálózatok karbantartása
 - OTSZ alapján;
12. Split – és ablaklímák karbantartása, javítása;
13. Légtechnikai hűtőgépek, hűtőtornyok karbantartása, hibaelhárítása;
14. Vízkezelő rendszerek karbantartása, hibaelhárítása;
15. Elektromos kapuk karbantartása, hibajavítása;
16. Elektromos sorompók karbantartása, hibajavítása;
17. Felvonók (személy és teher) karbantartása;
18. Uszodák és medencék karbantartása;
19. Építőmesteri, szakipari (kőműves, tetőfedő, bádogos, burkoló, festő-mázoló, lakatos, üveges, épületasztalos) és bútorgyártási munkák;
20. Adótornyok és mikrohullámú adótornyok karbantartása, hibaelhárítása;
21. Anyagmozgatási feladatok.

A fenti szolgáltatás tételek megvalósítás érdekében az alakulatok parancsnokai rendelkeznek éves szinten költségkerettel, ez a vezetői karbantartói keret, ami magában foglalja a bútorgyártási és a rendezvénybiztosítási keretet is.

2.5. Az ingatlanüzemeltetés és fenntartás kereteit biztosító szabályzók

Az ingatlan üzemeltetési, karbantartási, hibaelhárítási és gyakorlat biztosítási szolgáltatásokat a HM és a konzorcium között kötött határozott idejű szerződés, a ***Szolgáltatási Szerződés*** szabályozza.

A honvédelmi szervezetek nem háborús elhelyezéséhez szükséges objektumok kialakításának elveit és követelményeit, valamint a honvédelmi feladatok ellátásához szükséges ingatlanok, gyakorlatok és rendezvények infrastrukturális biztosítását egy HM utasítás, a 24/2018. tartalmazza.

A 45/2003. (HK 12.) HM utasítás az infrastrukturális fejlesztések és az elhelyezési ellátás során alkalmazandó egyes normák közzétételéről és alkalmazásáról szóló utasítás az állomány elhelyezési normáit, és az építési beruházások során, a honvédelmi feladatot biztosító ingatlanok minimum elhelyezési követelményeit tartalmazza.

2.5.1. Szolgáltatási szerződés tartalma

A Szolgáltatási Szerződés (a továbbiakban: a szerződés) a HM vagyonkezelésében lévő ingatlanok összességét tekintve szabályozza az ingatlankezelést, fenntartást és üzemeltetést.

A szerződést a HM VGH és az Objektum 2022 konzorcium kötötte 2022-ben, 5 év határozott időre. A konzorcium 4 céget (ingatlankezeléssel és létesítményüzemeltetéssel foglalkozó cégek, cégformát tekintve Kft.-k) tömörít magába, melyet a pályázó cégek közül a HM-mel legrégebb óta kapcsolatban lévő és katonai üzemeltetés terén a legnagyobb tapasztalattal bíró partner vezet.

A szolgáltatási szerződés rendelkezik a szolgáltatás típusáról, az üzemeltetés, karbantartás és ingatlankezelés okmányairól, az elszámolások rendjéről és a fizetési ütemekről, határidőkről.

„A szerződés főbb tartalmi elemei:

- **Lakóház és szállókezelési tevékenység:** ez a tevékenység kiterjed a HM vagyonkezelésében lévő lakó, garázs és honvédségi tiszti, altiszti és legénységi szállóépületek Ingatlankezelési és Üzemeltetési tevékenységére.
- **Létesítmények erősáramú hálózatának kötelező időszakos biztonságtechnikai felülvizsgálatai:** a tevékenység célja az épületek, építmények, létesítmények jogszabályokban meghatározott típusú és gyakoriságú időszakos villamos biztonsági és villámvédelmi szabványossági felülvizsgálatainak határidőre történő biztosítása.
- **Üzemeltetési tevékenység:** az üzemeltetési tevékenység, a katonai ingatlanok rendeltetésszerű használatának biztosítása érdekében, az objektumok épületeihez, építményeihez tartozó épületgépészeti berendezéseinek erős- és gyengeáramú rendszereinek szakszerű, takarékos és üzembiztos működtetése, illetve a működés feltételeinek folyamatos biztosítása.

Üzemeltetési tevékenység témakörei:

- a) fűtés és MHV ellátás és vételezés,
- b) ivóvíz-ellátás és vételezés,
- c) szennyvízelvezetés, szennyvízkezelés,
- d) elektromos energiaellátás és vételezés,

- e) lég- és klímatechnikai berendezések üzemeltetése,
 - f) települési szilárdhulladék elszállítás, szelektív hulladékgyűjtés és elszállítás,
 - g) kéményseprés,
 - h) épülettakarítás,
 - i) parkápolás, kaszálás és lombeltakarítás,
 - j) szilárd és szórt burkolatú utak seprése, hóeltakarítás és síkosságmentesítés,
 - k) technikai őrzés-védelmi nyomsáv karbantartás,
 - l) rovar- és rágcsálóirtás,
 - m) takarító anyag biztosítása.
- **Karbantartási és hibaelhárítási tevékenység:** a HM vagyonkezelésében lévő objektumok épületeinek, építményeinek, épületgépészeti berendezéseinek, erős- és gyengeáramú rendszereinek folyamatos, tervszerű karbantartását, a meghibásodások, üzemzavarok szakszerű és gyors elhárítását értjük.
- **Ingtatlankezelési tevékenység:**
- a) feladatok összehangolása, kapcsoltatás a megrendelő helyi képviselőjével (laktanya elhelyezési szolgálat, a továbbiakban: LESZ), a megrendelő tulajdonában lévő dokumentumok őrzési, szerződés szerinti okmányok naprakész vezetése, adatszolgáltatás,
 - b) fűtési idényre történő felkészülés,
 - c) nyári idényre történő felkészülés,
 - d) veszélyes épületszerkezetek ellenőrzése,
 - e) nyomástartó edények, kazánok, felvonók tűz-és robbanásveszélyes hálózatok, tartályok, berendezések kötelező vizsgálatának nyilvántartása, azok kezdeményezése, dokumentálása,
 - f) építmények érintés- és villámvédelmi felülvizsgálatának nyilvántartása, kezdeményezése,
 - g) legionella fertőzés kockázata és annak ellenőrzésére vonatkozó kockázatelemzés elkészítése a 49/2015 (XI.6.) EMMI rendelet alapján,
 - h) a 2015. évi LVII. törvény az energiahatékonyságról és a 122/2015 (V.26.) Kormányrendelet előírásai alapján szükséges, az objektumokban lévő Energiamegtakarítási intézkedési tervek (EMIT) elkészítése és adatbázisba történő feltöltése,
 - i) az objektum területén lévő hűtőgépek szivárgás vizsgálata és dokumentálása a 14/2015. (II.10.) Kormányrendelet alapján,

- j) az objektumokban lévő személy- és teherfelvonók ellenőrzésének végrehajtása és dokumentálása a 146/2014 (V.5.) Kormányrendelet alapján,
 - k) közüzemi szolgáltatási szerződések szakfelülvizsgálata,
 - l) a közüzemi szerződésekben lekötött teljesítmények monitorozása, egyeztetés a következő évi lekötésekkel kapcsolatban,
 - m) közüzemi szolgáltatások biztosítása,
 - n) átalánydíjban végzendő anyagmozgatási szolgáltatás,
 - o) korlátozott gondnoki felügyelet.
- **Egyéb szolgáltatások:**
 - a) mélyfúrású kút karbantartása,
 - b) szennyvíz szippantási és csatorna tisztítási feladatok,
 - c) gépjavítás,
 - d) bérleti és üzemeltetési szerződések kezelése,
 - e) anyagmozgatási szolgáltatás,
 - f) központi rendezvények infrastrukturális biztosítása,
 - g) hazai és nemzetközi kiképzési rendezvények infrastrukturális biztosítása,
 - h) fakivágási feladatok,
 - i) légszennyező pontforrások emisszió mérése,
 - j) parlagfű mentesítési feladatok,
 - k) illegálisan lerakott hulladék elszállítása,
 - l) felszámolt helyőrségek lakótelepein területgondozás.
 - **Együttműködés rendje**
 - **Értelmező rendelkezések**
 - **Elszámolás rendje**
 - **Mellékletek”** *(BI/259-321/2022 Szolgáltatási Szerződés az Objektum 2022 konzorcium és a HM VGH kötött a HM vagyongazdálkodású objektumok üzemeltetésére)*

2.5.2. A 24/2018. HM utasítás

Ez az utasítás rendelkezik a honvédelmi feladatokat ellátó ingatlanok kialakításáért, valamint a gyakorlatok és rendezvények elhelyezési biztosításáért. Az egyik legfontosabb fogalom a honvédelmi feladatokat ellátó ingatlanok fogalma, melyet az utasítás az alábbiak szerint ír le: „*katonai objektum*: a honvédelmi szervezetek személyi állományának, haditechnikai eszközeinek és anyagainak elhelyezését, a rendeltetésszerű működés minden

oldalú biztosítását, valamint a kiképzést szolgáló létesítmények a hozzájuk tartozó területtel.”
(24/2018. HM utasítás).

Az utasítás rendelkezik a katonai objektumok csoportosításáról:

- katonai szervezetek elhelyezését szolgáló laktanyák,
- állandó és ideiglenes jellegű bázisok (táborok),
- nem HM vagyongazdálkodású lakott helyiségekben elszállásolásra kijelölt ingatlanok,
- külföldi területen biztosított elhelyezési ingatlanok,
- egyéb, a honvédelmi szervezetek elhelyezésére szolgáló ingatlanok.

Röviden ismertetem az utasítás főbb szabályzási elemeit:

1) Laktanyák kialakításának elvei: a laktanyák kialakítása függ a szervezet alaprendeltetésétől²⁰, a személyi állomány és technikai eszközök létszámától.

2) Laktanyák használatával kapcsolatos szabályok: a laktanyaparancsnok szabályozza, de a vagyongazdálkodó nélkül nem lehet építés-beruházást végrehajtani, funkciót átalakítani, épületet áthelyezni vagy lebontani, illetve rendeltetést módosítani.

3) Lakott helyiségekben a nem HM vagyongazdálkodásban lévő, elszállásolásokra kijelölt ingatlanok használatával kapcsolatos szabályok: ilyen objektumok használata kivételes esetekben fordulhat elő, mint például katasztrófhelyzet, válsághelyzet vagy különleges jogrend esetén.

4) A honvédelmi szervezetek állandó elhelyezését és feladataik végrehajtását biztosító ingatlanok használatba adása: az ingatlanok a katonai szervezetekhez történő utalására és használatba adására a HM VGH jogosult.

5) Ingatlanok üzemeltetése, fenntartása, valamint a gyakorlatok és rendezvények infrastrukturális ellátása: az ingatlanok üzemeltetését, fenntartását, valamint a gyakorlatok és rendezvények biztosítását a Szolgáltatási Szerződés szabályozza, ami részletesen tartalmazza a rendezvényekhez és gyakorlatokhoz kapcsolódó átalánydíjas térítésű és elszámolásos szolgáltatásokat.

Átalánydíjas szolgáltatások:

„A Szolgáltatási szerződés átalánydíjas térítésű szolgáltatásai a következők:

- a) az ingatlan üzemeltetési szolgáltatások közül
- aa) a lég- és klimatechnikai berendezések üzemeltetése,

²⁰ a katonai szervezet léterhozásának célja, a szervezet feladatai

- ab)* a kéményseprés,
- ac)* az épülettakarítás,
- ad)* a rovar- és rágcsálóirtás,
- ae)* a parkápolás, kaszálás, hóeltakarítás és síkosságmentesítés,
- af)* a vezetői karbantartási keret biztosítása,
- ag)* a bútorjavítás,
- ah)* az intézményi rendezvények biztosítása és
- ai)* az ingatlankezelés, így különösen a nyilvántartások vezetése és a hatósági felülvizsgálatok végrehajtása,
- b)* az ingatlan-fenntartási szolgáltatások közül
 - ba)* a központi szerviz,
 - bb)* a hibaelhárítás és
 - bc)* a karbantartás,
- c)* a lakóház- és helyőrségi szálló kezelési szolgáltatások közül
 - ca)* az üzemeltetés,
 - cb)* a fenntartás,
 - cc)* a szabályozás,
 - cd)* az igazgatás és
 - ce)* az adatszolgáltatás,
- d)* az egyéb szolgáltatások közül
 - da)* a tisztogató, takarító és berendezés kiegészítő anyag-biztosítás,
 - db)* a technikai őrzés-védelmi nyomsváró karbantartás,
 - dc)* a mélyfúrású kút létesítése és karbantartása,
 - dd)* a csatornatisztítás és
 - de)* a gépjavítás,
- e)* az élőerős őrzés-védelmi szolgáltatások közül
 - ea)* a fegyveres biztonsági őrség,
 - eb)* a fegyveres vagyonőrség,
 - ec)* a fegyver nélküli vagyonőrség és
 - ed)* az igény szerinti, őr- vagy jelzőkutyával történő kutyás őrzés biztosítása. „, (24/2018)

Tételes elszámolású szolgáltatások:

„A Szolgáltatási szerződés tételes térítésű szolgáltatásai

- a)* a fűtés- és melegvíz-ellátás és vételezés,

- b) a közüzemi vízellátás és vételezés,*
- c) a közüzemi szennyvízelvezetés,*
- d) a közüzemi gázellátás és vételezés,*
- e) az elektromos energiaellátás és vételezés és*
- f) a települési szilárd hulladék elszállítás.” (24/2018)*

„A Szolgáltatási szerződés eseti térítésű szolgáltatásai

- a) az ingatlanokat érintő*
 - aa) a mindenkori hibajavítási értékhatárt meghaladó azonnali és halasztható hibajavítási feladatok,*
 - ab) anyagmozgatási szolgáltatások,*
 - ac) egyes kötelező, időszakos biztonságtechnikai felülvizsgálatok,*
 - ad) légszennyező pontforrások időszakos emisszió mérése és hatásterület lehatárolás-számítása,*
 - ae) liftek- és emelőgépek külön program szerinti karbantartása,*
 - af) hőtermelő berendezések és nyomástartó edények külön program szerinti karbantartása,*
 - b) a gyakorlatok, és központi rendezvények infrastrukturális, valamint élőerős őrzés-védelmi biztosítása,*
 - c) a 3. § b) pontja szerinti feladatok végrehajtása, ideértve a parlagfűirtást is és*
 - d) a HM vagyonkezelésű adótoronyok külön program szerinti karbantartása.”*
- (24/2018)

Az utasítás szabályozza a hazai és nemzetközi gyakorlatok és egyéb feladatok infrastruktúrális biztosítását. A tervezés során arra kell törekedni, hogy a gyakorlatok és rendezvények elsősorban a HM vagyonkezelésű területeken kerüljenek végrehajtásra. Figyelembe kell venni a hatályos közegészségügyi, tűz-, baleset-, és munkavédelmi szabályokat és azokat be kell tartani. A hazai gyakorlatok tervezése során a HVK Kiképzési Csoportfőnökség megküldi a gyakorlatok infrastruktúrális igényjegyzékét a MH VGH-nak, tárgyévet megelőző 09. hóig. A MH VGH feladata a HVK adatszolgáltatása mellett a költség tervezése, előtermetése és a szolgáltatások megrendelése.

Továbbá a 24/2018 szabályozza a gyakorlatok infrastrukturális szolgáltatásainak igénylési rendjét. A nemzetközi gyakorlatok hazai infrastruktúrális tervezése és biztosítása eltér a hazai gyakorlatok biztosításától, ezt egy későbbi fejezetben tárgyalom.

2.5.3. A 45/2003. (HK 12.) HM utasítás az infrastrukturális fejlesztések és az elhelyezési ellátás során alkalmazandó egyes normák közzétételéről és alkalmazásáról

Nem kapcsolódik szorosan az üzemeltetéshez, de az állomány elhelyezésének szempontjából fontosnak tartom megemlíteni a különböző normákat.

A 45/2023. (HK 12.) HM utasítás rendelkezik az infrastrukturális fejlesztések és az elhelyezési ellátás során alkalmazandó egyes normákról és azok alkalmazásáról. Az utasítás hatálya kiterjed a HM-re, a HM hivatalaira, a HM háttérintézményeire, a honvédelmi miniszter közvetlen irányítása, felügyelete alatt álló szervezetekre és az MH alakulataira. Az utasítása nem terjed ki a hazánkban állomásozó és kiképzést végrehajtó NATO alegységekre. Az utasítás alkalmazási körébe tartoznak a honvédelmi szervek által kezdeményezett infrastrukturális fejlesztéseket és az elhelyezési ellátás biztosítását szolgáló alábbi beszerzések:

- 1) építési beruházás,
- 2) ingatlan felújítása, korszerűsítése,
- 3) elhelyezési berendezés és szakanyag beszerzése és korszerűsítése.

„Az utasítás nem alkalmazható a NATO Biztonsági Beruházási Program²² keretében megvalósuló beszerzésekre”. (A 45/2003. (HK 12.) HM utasítás az infrastrukturális fejlesztések és az elhelyezési ellátás során alkalmazandó egyes normák közzétételéről és alkalmazásáról)

A teljesség igénye nélkül bemutatom az alkalmazandó személyi elhelyezési normák legfontosabb elemeit.

„RÉSZLEGES ELHELYEZÉSI NORMA a Magyar Honvédség légénységi állománya laktanyai és a tiszti, tiszthelyettesi állomány honvédségi szállón történő elhelyezéséről:

²² A NATO Biztonsági Beruházási Program (North Atlantic Treaty Organization Security Investment Program - NSIP) a NATO egyik kiemelt jelentőségű infrastrukturális beruházási programja, mely a NATO közös védelmi képesség biztosítása érdekében a szükséges beruházások megvalósítását a tagországok gazdálkodó szervezetek bevonásával teszi lehetővé. www.natotender.gov.hu/page/altalanos-tajekoztato-2024.03.27. 11:58

A katonák számára a kor követelményeinek megfelelő életminőséget lehetővé tevő élet-, szolgálati és munkakörülmények kialakításának egyik alapeleme a jogszabályokban és más szabályzóknak meghatározott elhelyezési ellátás.

A katonai elhelyezés általános szabályait, ezen belül az elhelyezés elveit és rendjét a Magyar Köztársaság Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzata határozza meg. A honvédségi szálló fogalmát a Honvédelmi Minisztérium rendelkezése alatt lévő lakások és helyiségek bérletéről, elidegenítéséről, valamint a lakhatás támogatásáról szóló 6/1994. (IV. 30.) HM rendelet vezeti be, ezen elhelyezési forma alapvető szabályait a HM rendelkezésű lakás bérbeadásával és a lakáscélú támogatásokkal összefüggő, a honvédelmi szervekre háruló egyes feladatok ellátásáról, a lakásgazdálkodási és a lakóházkezelési szervek feladatairól, a lakásbizottságok működéséről, továbbá a szálló férőhely gazdálkodás és a szálló bérlet szabályairól szóló 63/1995. (HK 33.) HM utasítás tartalmazza”.

(A 45/2003. (HK 12.) HM utasítás az infrastrukturális fejlesztések és az elhelyezési ellátás során alkalmazandó egyes normák közzétételéről és alkalmazásáról)

„A Magyar Honvédség létesítményeinek sokfélesége, épületeinek, helyiségeinek differenciáltsága megköveteli, hogy a csapatok, intézetek és szervek a saját elhelyezési szükségleteik megállapításánál a kiutalt objektum adottságait teljes mértékben vegyék figyelembe. Az elhelyezési szükségletek megállapításának alapját az alábbiak képezik:

- (1) az elhelyezési norma (műszaki és berendezési követelmények) adatai;
- (2) a vonatkozó állománytábla, a személyi, anyagi és technikai feltöltöttség;
- (3) a meglévő ingatlan adottságai;
- (4) a sajátos katonai, szakmai feladat ellátásából adódó igény (a különleges igényekre az elhelyezési norma nem tér ki, így ezeket minden esetben egyedileg kell elbírálni).

Az alábbi műszaki követelményeket új épületek építésekor, illetve az épület teljeskörű felújítása esetén minimum követelménynek kell tekinteni. Részleges felújítás, illetve kiemelt karbahelyezés során a költségvetési lehetőségek függvényében, a helyi adottságok figyelembevételével törekedni kell a leírtak megvalósítására – az egységes belső rend biztosítása mellett – az állomány emeltebb szintű elhelyezése érdekében.

Az itt meghatározásra kerülő követelményeket a jogszabályokban, szabványokban és egyéb – a Magyar Honvédségre vonatkozóan kötelező érvényű – szabályozásokban

megfogalmazott elvárásokkal együtt kell alkalmazni. Az itt nem szereplő követelmények esetében a kor műszaki színvonalának megfelelő általános építészeti, épületgépészeti és egyéb szakmai irányelvek, segédletek, ajánlások alkalmazandók.

A berendezési anyag norma meghatározza a katonai szervezetek által üzemeltetett létesítményekben található különféle rendeltetésű helyiségek rendeltetésszerű használatához szükséges, az egységes megjelenést biztosító bútorok, berendezési és használati tárgyak (berendezéskiegészítő anyagok) mennyiségének felső határát, az épületfelszerelési anyagok kivételével.”

(A 45/2003. (HK 12.) HM utasítás az infrastrukturális fejlesztések és az elhelyezési ellátás során alkalmazandó egyes normák közzétételéről és alkalmazásáról)

2.5 Befogadó Nemzeti Támogatás

Magyarország NATO tagország, így az MH a NATO szövetségi rendszerben részt vesz külföldi missziókban, nemzetközi gyakorlatokon, idehaza és külföldön egyaránt. A Befogadó Nemzeti Támogatás (a továbbiakban: BNT) alatt a hazánkba érkező szövetséges fegyveres erők infrastrukturális és mindennemű logisztikai kiszolgálási feladatait értjük. Ezek a szolgáltatások biztosíthatók térítés ellenében és térítésmentesen. Az igényelt szolgáltatás jellege nagyban befolyásolja, mi az, amit a befogadó fél biztosítani tud térítésmentesen.

A NATO-ban elfogadott eljárási rend, hogy minden tagállam viseli a külföldön, gyakorlaton vagy feladaton résztvevő állomány költségeit.

Röviden egy NATO égisze alatt végrehajtásra tervezett nemzetközi gyakorlat infrastrukturális biztosításáról:

A nagyobb létszámú gyakorlatok tervezése a végrehajtás tárgyveve előtt 2 évvel betervezésre kerül a kiképzési kalendáriumba. Megalakulnak a gyakorlattervező munkacsoportok, és megkezdődnek a helyszíni szemrevételezések. Egy nemzetközi gyakorlat megtervezése bonyolult és komoly szervezést igénylő feladat. Magyarország tekintetében az infrastruktúra elavult, az állomány elhelyezésére szolgáló kiképzési létesítményeink átalakításra lenne szüksége, a vásárolt vagy bérelt szolgáltatások biztosítása nélkül nem felelnek meg egy NATO nemzetközi gyakorlat lebonyolítására.

A résztvevő nemzetek gyakorlat szemrevételező csoportja a szemrevételezés tapasztalatai alapján, a befogadó fél részére, egy előzetes igényjegyzéket terjeszt fel a számára szükséges szolgáltatásokról. Ezt a befogadó fél feldolgozza és beárazza, amit továbbít elfogadásra az igénylő nemzet részére. Amint a szolgáltatások előzetes igényjegyzéke elfogadásra kerül, utána elkészül és kiadásra kerül a Szolgáltatások igényjegyzéke, illetve a Technikai Egyezmény, ami tartalmazza mindazokat a szolgáltatásokat, amiket a befogadó fél, az MH, önerőből vagy rendelt szolgáltatások útján biztosítja a nemzetközi fél részére.

Természetesen menetközben a gyakorlat végrehajtása alatt is van lehetőség módosításokra, illetve további igények kielégítésére. Amennyiben a külföldi fél úgy dönt, önállóan is van lehetősége szolgáltatások megrendelésére, ez esetben a vagyonkezelő engedélye szükséges.

A Befogadó Nemzeti Támogatás nehézsége, hogy nincs egységes NATO eljárásrend, az állomány elhelyezése vonatkozásában, az infrastrukturális normákról. Minden nemzet külföldön is a saját nemzeti normáit kívánja érvényesíteni, ehhez mindenképp a befogadó nemzet jóváhagyása szükséges. Az érvényesítés sikere nagyban függ a helyszíni adottságoktól, a nemzeti hatósági jogszabályoktól.

A BNT-t a 462/2022. (XI. 15.) Korm. rendelet és végrehajtási utasítása szabályozza.

1. „Általános rendelkezések

1. § A rendelet hatálya kiterjed

- a) a minisztériumokra,
- b) a területi védelmi bizottságra, a helyi védelmi bizottságra, a főpolgármesterre és a polgármesterre (a továbbiakban együtt: védelmi és biztonsági igazgatás területi és helyi szervei),
- c) a honvédelemért felelős miniszter közvetlen alárendeltségébe tartozó szervezetre és a honvédségi szervezetre,
- d) a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 11. §-a szerinti honvédelemben közreműködő szervre és
- e) a gazdasági és anyagi szolgáltatásra kötelezettre.

2. § E rendelet alkalmazásában 1. befogadó nemzeti támogatást igénylő levél: a külföldi fegyveres erő feladat- és hatáskörrel rendelkező szerve által elkészített és a befogadó nemzetnek (a továbbiakban: Magyarország) címzett dokumentum, amelyben a külföldi fegyveres erő

megigényli a befogadó nemzeti támogatást, és kezdeményezi annak teljesítéséhez szükséges feltétel kialakítását, 2. egyetértési megállapodás: Magyarország és a küldő külföldi állam feladat- és hatáskörrel rendelkező szervei között kötött, a befogadó nemzeti támogatás nyújtásának általános feltételeit, különösen a befogadó nemzeti támogatás nyújtásával kapcsolatos általános műveleti, logisztikai, pénzügyi és a jogi kereteket, valamint a költségtérítés alapelveit tartalmazó dokumentum. 3. koncepcionális igényjegyzék: a fegyveres erőt küldő külföldi állam feladat- és hatáskörrel rendelkező szerve által kiadott, a küldő külföldi államhoz tartozó fegyveres erőt és eszközt, valamint a részükre igényelt humán és anyagi erőforrást, szolgáltatást és infrastruktúrát tartalmazó tervezési dokumentum, 4. szemrevételezés: a befogadó nemzeti támogatás tervezésének folyamatában a végrehajtott helyszíni bejárás, 5. műveleti parancsnok: a katonai vezetési rendben a küldő külföldi állam részéről kijelölt összhaderőnemi vagy haderőnemi parancsnok, aki a művelet vonatkozásában a küldő külföldi állam nevében a befogadó nemzeti támogatással kapcsolatos tárgyalások vezetésére, a befogadó nemzeti támogatás tervezésére és végrehajtásának koordinálására jogosult, 6. részletes szükségleti jegyzék: a küldő külföldi állam által készített - többnemzeti művelet esetén a műveleti parancsnok által koordinált, és Magyarország felhatalmazott képviselője által ellenjegyzett -, egy meghatározott műveletben részt vevő erőt és eszközt, valamint a részükre igényelt humán és anyagi erőforrást, szolgáltatást és infrastruktúrát tartalmazó részletes tervezési dokumentum.

2. A befogadó nemzeti támogatás feladatrendszere, az igények kielégítésének rendje

3. § (1) A befogadó nemzeti támogatás feladatrendszere magában foglalja a) az 1. §-ban meghatározott szerv tervezési, koordinációs, irányítási és végrehajtási tevékenységét, b) a befogadó nemzeti támogatás végrehajtása érdekében megkötött megállapodásból származó kötelezettséget, c) a befogadó nemzeti támogatással kapcsolatos terv és jegyzék kidolgozását, d) a polgári munkaerő, az anyagi javak, az ingatlan és ingó dolog, valamint a gazdasági és anyagi szolgáltatás biztosítását. (2) A befogadó nemzeti támogatást igénylő levélnek Magyarország által történő átvételét megelőzően, a várható befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó igény teljesítésére való felkészülés során a nemzetgazdaság védelmi felkészítéséhez és mozgósításához szükséges feladat végrehajtásával kapcsolatos jogszabály rendelkezését is megfelelően alkalmazni kell.

4. § (1) A befogadó nemzeti támogatást az állam a) szerződés útján, b) a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény szerinti feltétel fennállása esetén gazdasági és anyagi szolgáltatás igénybevételével biztosítja. (2) A befogadó nemzeti támogatást képező erőforrást és szolgáltatást Magyarország jogrendje, nemzeti érdeke, valamint nemzetgazdasága lehetőségének figyelembevételével kell rendelkezésre bocsátani. (3) A befogadó nemzeti támogatást költségtérítés ellenében kell biztosítani a Magyarország Kormánya és a Szövetséges Transzformációs Főparancsnok Parancsnoksága, valamint a Szövetséges Erők Európai Legfelsőbb Parancsnoksága között a NATO műveletek, gyakorlatok, és hasonló katonai tevékenységek végrehajtása során befogadó nemzeti támogatás biztosításáról szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2016. évi CLI. törvény szerinti technikai megállapodásban, illetve Közös Végrehajtási Megállapodásban rögzítettek szerint. Az igényelt befogadó nemzeti támogatásról döntésre jogosult a költségtérítési kötelezettség alól mentesítést engedélyezhet.

3. A befogadó nemzeti támogatás irányítása

5. § A Kormány - a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó befogadó nemzeti támogatás kivételével - dönt a befogadó nemzeti támogatásról.

6. § A honvédelemért felelős miniszter a) dönt a gyakorlat, felkészítés, egyéb kiképzési feladat, konferencia, továbbá a hazai bázisú, a nemzetközi vagy többnemzeti katonai szervezet által telepített parancsnokság, szervezeti elem működésének befogadó nemzeti támogatásáról, b) előkészíti a befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó nemzetközi szerződést, c) megkötö az a) pontban meghatározott befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó igény teljesítéséhez szükséges - nemzetközi szerződésnek nem minősülő - megállapodást.**7. §** A Kormány tagja, valamint a Hvt. 11. §-a szerinti honvédelemben közreműködő szerv vezetője a befogadó nemzeti támogatás hatáskörébe tartozó feladatának tervezése és végrehajtása érdekében, az általa irányított szervezet vonatkozásában a) meghatározza a befogadó nemzeti támogatás előkészítésének és nyújtásának feladatát b) kijelöli azt a szervezetet és önálló szervezeti egységet, valamint ennek területi szervét, amely a befogadó nemzeti támogatás feladatában részt vesz, c) összeállítja a befogadó nemzeti támogatás nyújtásával kapcsolatos tervet, d) együttműködik a honvédelemért felelős miniszterrel a 6. § b) és c) pontjában meghatározott szerződés, illetve megállapodás előkészítésében, e) együttműködik a honvédelemért felelős miniszterrel az Országgyűlés, illetve a Kormány befogadó nemzeti támogatással kapcsolatos döntésének végrehajtásában.

8. § A védelmi és biztonsági igazgatás területi és helyi szervei a befogadó nemzeti támogatás területi és helyi feladatainak megtervezése és végrehajtása érdekében a) összehangolják a befogadó nemzeti támogatás területi és helyi szintű feladatait, b) meghatározzák az irányításuk vagy felügyeletük alá tartozó szerv, személy befogadó nemzeti támogatással kapcsolatos feladatát, c) összeállítják a területi és helyi befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó intézkedési tervet.

4. A befogadó nemzeti támogatás tervezésének és végrehajtásának rendje

9. § Magyarország védelméhez kapcsolódó befogadó nemzeti támogatással kapcsolatos feladatot az ország fegyveres védelme tervének részeként kell kidolgozni.

10. § (1) A befogadó nemzeti támogatás tervezése során a) az egyetértési megállapodást, b) a technikai megállapodást, c) a Közös Végrehajtási Megállapodást, d) a minisztériumok, valamint a védelmi és biztonsági igazgatás területi és helyi szervei befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó terveit a nemzeti érdek, a műveleti követelmény, valamint - az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének művelete esetén - a befogadó nemzeti támogatás nyújtására vonatkozó szövetségi dokumentum együttes figyelembevételével kell előkészíteni. (2) Művelet esetén a befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó tervezést a részletes szükségleti jegyzék alapján kell végrehajtani.

11. § A Kormány hatáskörébe tartozó befogadó nemzeti támogatás nyújtására irányuló igény esetén a honvédelemért felelős miniszter a honvédelmi adatkezelésekről szóló 2022. évi XXI. törvény 1. § (1) bekezdés h) pontja szerinti képességekatalógus vonatkozó részének átadásával tájékoztatja a küldő külföldi állam feladat- és hatáskörrel rendelkező szervét a befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó képességről.

12. § A képességekatalógus összeállításáról és naprakészen tartásáról a honvédelemért felelős miniszter gondoskodik.

13. § (1) A befogadó nemzeti támogatás tervezése a műveleti tervezés része, amely a műveleti parancsnok által aláírt befogadó nemzeti támogatást igénylő levél átvételével kezdődik.

(2) A befogadó nemzeti támogatás tervezésének szakaszait a konkrét művelet függvényében a honvédelemért felelős miniszter által kijelölt személy a műveleti parancsnokkal együttműködve határozza meg. (3) Magyarország képviselője a) együttműködik a műveleti parancsnokkal az indító-, fő-, illetve záró tervezési konferencia megszervezésében, b) részt vesz a többnemzeti erőre vonatkozó befogadó nemzeti támogatás - műveleti parancsnok által koordinált - küldő külföldi államok közötti tervezésében.

14. § A befogadó nemzeti támogatásra vonatkozó részletes pénzügyi intézkedést és költségterítési eljárást a technikai megállapodásban, illetve a Közös Végrehajtási Megállapodásban kell meghatározni.

15. § (1) A záró tervező konferencia során végrehajtott szemrevételezésen Magyarország részéről az érintett ágazat, a védelmi és biztonsági igazgatás területi és helyi szervei, valamint az érintett honvédelmi szervezet képviselője vesznek részt. (2) A részletes szükségleti jegyzéket Magyarország felhatalmazott képviselője a szemrevételezést követően ellenjegyzi. (3) Magyarország által kijelölt nemzeti támogató erőre és eszközre vonatkozó információt a honvédelemért felelős miniszter biztosítja a műveleti parancsnok részére.

16. § A küldő külföldi állam által igényelt beszerzésre és szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötését és teljesítését a honvédelemért felelős miniszter által kijelölt szervezet koordinálja.

17. § A befogadó nemzeti támogatás végrehajtásának időszakában a műveleti parancsnokság és Magyarország közötti folyamatos koordinációt a művelet befogadó nemzeti támogatását koordináló csoport végzi”. (462/2022. (XI. 15.) Korm. rendelet, a Befogadó Nemzeti Támogatás végrehajtására)

2.6. Katonai bázisok általános felépítése

A katonai üzemeltetés tekintetében beszélhetünk állandó és ideglenes objektumokról. Az állandó objektumok az MH szervezeteinek mindennapi működését biztosító objektum együttesek, ezeket laktanyának nevezzük.

Ideglenes létesítményeknek a gyakorló- és lőtereken, valamint a vonzáskörzetükben, HM vagyonkezelésben lévő területeken, nagyobb létszámú gyakorlatra kiképzési rendezvényre érkező állomány elhelyezését biztosítani képes, erre a célra kialakított területeket értjük, ahol a legtöbb esetben csak a közmű és a szilárd burkolatú telepítési pontok és a csatornahálózat kiépített. Közmű alatt az ivóvíz, szennyvíz és elektromos hálózat kiépítését értjük, amire csatlakoztatható egy konténer alapú, több száz fő befogadására képes objektum együttes, vagy sátorblokkokból kialakított elhelyezési létesítmény, ezeket a katonai köznyelv bázisoknak vagy katonai táboroknak hívja.

A bázisok körzetében is vannak állandó létesítményeink, ahol a bázis üzemeltető állomány elhelyezése biztosított, ezek kislétszámú alegységek, feladatuk a gyakorlatok minden

oldalú biztosítása, és a gyakorlóterek kiképzési vonatkozású²³ üzemeltetése az ország különböző pontjain.

Kivételt képeznek a bázis minősítésű, de gyakorlatot kiszolgáló, állandó létesítésű, közel laktanyai körülményeket biztosító objektumok, amik ugyan laktanyák, de bázis funkciót látnak el. Ezekben az objektumokban az állomány elhelyezését meghatározott befogadó képességű közművesített üzemeltetés alatt lévő épületek és kiszolgáló egységek biztosítják.

A laktanyák kialakításának elveit a 24/2018 HM utasítás tartalmazza.

A laktanyában önálló elhelyezés esetén egy és összevont elhelyezés esetén több, szervezetenként egymáshoz nem tartozó katonai szervezet is elhelyezhető. Egy katonai szervezet több laktanyában el lehet helyezni. A laktanyák funkcionális kialakítása, szerkezeti rendszere és nagysága a létrehozásakor az oda tervezett katonai szervezet vagy szervezetek alaprendeltetésétől, személyi állományának és technikai eszközeinek létszámától, mennyiségétől és típusától függ.

A rendeltetésük szerint egy épület vagy építmény csoportot alkotó objektumokat egy területi egységen belül kell elhelyezni. Az egységek egymáshoz való kapcsolásának rendjét a kiképzési követelmények, a készenléti előírások és az MH Szolgálati Szabályzatában előírt napirend szerinti élet határozza meg. Az övezetek épületeinek telepítésénél az előírásoknak megfelelő telepítési távolságot be kell tartani. A laktanyák kialakítása során a következő övezeteket szükséges létrehozni:

a) parancsnoki és szolgálati övezet, amely magába foglalja a parancsnoki és iroda jellegű épületeket, az őrség és a híradó központok épületét vagy helyiségeit, a központi fegyvertárolót, a tűzoltó szertárat, a személyi és gépjárműforgalmi létesítményeket és a gépkocsi parkolót,

b) elhelyezési övezet, melyben a legénységi épületek, a nőtlen szálló, a konyha és éttermi épületek és az egészségügyi blokk kerülhetnek kialakításra,

c) kiképzési övezet, melyhez a tantermek, a laktanyai zárt lőtér, az őrség felkészítési, a vegyi és tűzvédelmi létesítmények, a víz alatti gyakorló-, a vezetési gyakorló- és a harcászati akadálypálya, valamint az egyéb, sajátos kiképzési létesítmények tartozhatnak,

d) technikai, telephely övezet, amelyben az ellenőrző és ügyeleti épületek, az üzemanyagtöltő és kiadó létesítmények, a karbantartó és javító létesítmények, a gépjármű- és

²³ Célmozgató szerkezet üzemeltetése, manőver utak karbantartása, mozgó célok telepítése.

harcjárműmosók, a technikai eszközök tároló helyei, egyéb, a technikai eszközökhöz kapcsolódó létesítmények, a speciális szaktantermek, akkumulátortöltők és tárolók, valamint a műhelyeket közvetlenül kiszolgáló raktárak kerülhetnek kialakításra,

e) sport és szabadidő övezet, amely tartalmazhatja a kondicionáló termet, a sportlőteret, az akadálypályát, a tornatermet, az uszodát, a sportkombinátot, a tenispályát, az egyéb sportlétesítményeket a szükséges kapcsolódó helyiségekkel, valamint a női és férfiöltözőkkel,

f) raktárövezet és

g) övezetbe nem sorolható létesítmények, amelybe tartoznak az őrzésvédelmi létesítmények, kerítések, kapuk kazánház vagy hőközpont, a víz- és energiaellátási, szennyvízkezelési létesítmények, az úthálózat, a nyomvonalas létesítmények és a hulladékgyűjtők, tárolók.” (24/2018)

A laktanyai elhelyezést úgy kell kialakítani, hogy az:

„ *a)* biztosítsa a készenléti és a biztonsági követelményeknek, valamint a működéshez szükséges műszaki előírásoknak való megfelelést, továbbá a honvédelmi szervezet személyi állományának kiképzéséhez szükséges létesítmények létrehozását,

b) biztosítsa a tudományos, technikai színvonal mellett elvárható követelményeknek megfelelő szolgálati, munka- és életfeltételeket, ideértve a laktanya helyiségeinek megfelelő hőmérsékletét is,

c) épületei és építményei feleljenek meg az építészeti, tűzvédelmi környezetvédelmi, közegészségügyi, járványügyi, munkavédelmi és munkaegészségügyi szabályoknak,

d) biztosítsa – a lakhatási támogatás körébe nem tartozó – a személyi állomány állománycsoportonkénti és nemenkénti, – nőtlen szálló laktanyán belüli megléte esetén laktanyaparancsnoki külön engedéllyel a katonaházastársak és a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 9/2013. (VIII. 12.) HM rendelet 18/A. §-a szerint igazolt élettársak – laktanyán belüli, önálló épületben vagy épületrészben, történő elszállásolását,

e) biztosítsa a szálláshelyiségek megfelelő berendezettségét, továbbá a tisztálkodáshoz és az elszállásoláshoz kapcsolódó egyéb kiszolgáló helyiségeket,

f) a munkahelyek berendezése vagy külön helyiség biztosítsa a naponta bejáró katonáállomány átöltözéséhez és személyes felszerelése biztonságos elzárásához szükséges feltételeket,

g) az épületek bejáratainak megvilágítása biztosítsa azok felismerhetőségét és a külső térvilágítás a balesetmentes közlekedést,

h) a helyiségek világítása biztosítsa a balesetmentes, illetve az egészség károsodása nélküli szolgálatellátást és munkát,

i) a katonák elhelyezését szolgáló épületekben a hálótermek, a folyosók és a lépcsőházak éjszaka csökkentett, ügyeleti világítása biztosított legyen,

j) a személyi állomány létszámától és mindennapi igényeitől függően, megfelelő helyiségek biztosításával szolgáltató létesítmények – így különösen fodrászat és kávézó vagy büfé – üzemelhessenek,

k) a laktanyában elhelyezett honvédelmi szervezetek, illetve felhasználók infokommunikációs igényeinek kiszolgálása érdekében biztosítsa

ka) a híradó, informatikai és információvédelmi eszközök telepítéséhez szükséges alapterületű és az információbiztonsági feltételeknek megfelelő helyiségeket (a továbbiakban: hírközpontokat),

kb) a hírközpontok távközlő hálózatokhoz történő csatlakozási lehetőségét,

kc) a szolgáltatások objektumon belüli végződtetéséhez szükséges alépítményeket és csőhálózatot, illetve az infokommunikációs eszközök folyamatos működési feltételeit,

l) telephely létrehozásával biztosítsa

la) a haditechnikai eszközök, egyéb gépek, eszközök és berendezések biztonságos elhelyezését, szabályos tárolását és gyors menetekész állapotba helyezését,

lb) a technikai kiszolgálások, javítások végrehajtásának szükséges és előírt feltételeit,

lc) a helyi adottságok figyelembevételével, a belső rendelkezésekben előírt telephely elemek technológiai sorrendnek megfelelő elhelyezését,

ld) a haditechnikai eszközök és egyéb gépjárművek telephelyen belüli használata és tárolása során az előírt tűz-, vagyon-, baleset-, munka- és környezetvédelmi szabályok betartásának feltételeit, és

le) szükség esetén a haditechnikai eszközök és egyéb gépjárművek szervezett, gyors kivonását.

(2) A telephelyet

a) a megbízható őrzés céljából be kell keríteni, ki kell világítani, és annyi kaput kell létesíteni, amennyi biztosítja annak gyors elhagyását, és

b) a gép- és harcjárművek ellenőrzésére kijelölt helyet úgy kell megvilágítani, hogy azon a (3) bekezdés szerinti ellenőrzést sötétedés után is végre lehessen hajtani.

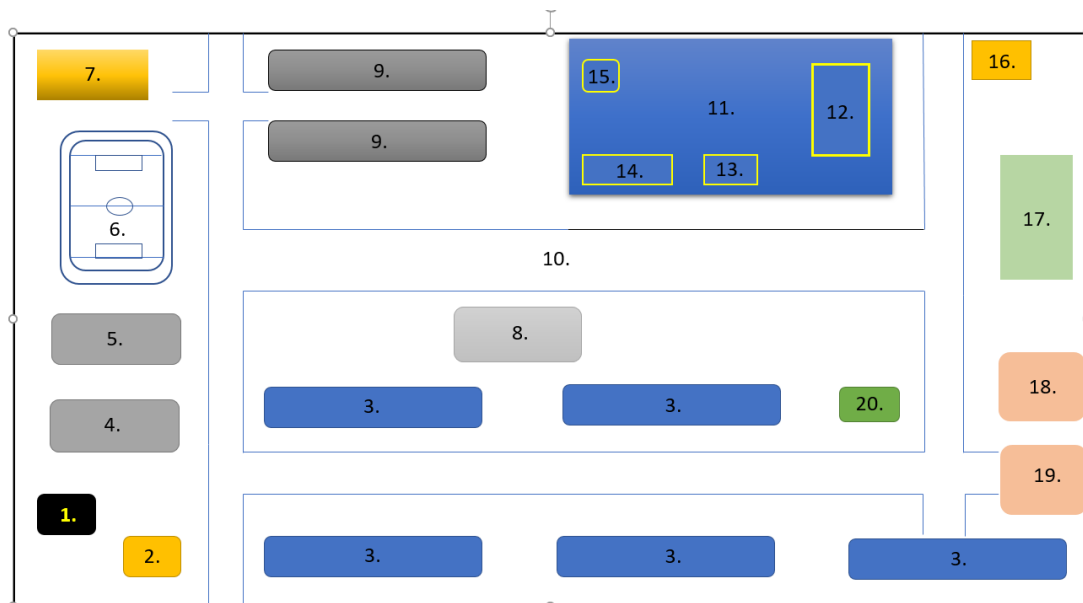
(3) Azoknál a katonai szervezeteknél, ahol a rendszeresen üzemeltetett gép- és harcjárművek mennyisége a 25 darabot meghaladja, a telephely állandó használatra kijelölt

kapujánál műszaki ellenőrző állomást kell létrehozni és működtetni, melynek rendeltetése a gép- és harcjárművek igénybevétel előtti, valamint igénybevétel utáni műszaki ellenőrzése, a menetokmányok meglétének és érvényességének, a vezető vagy kezelő igénybevételre való alkalmasságának ellenőrzése.” (24/2018)

2.6.1.A laktanyák és bázisok egyfajta elvi felépítése

A fent említett fejezetben tárgyaltam a laktanyák elvi felépítésének szempontjait, amit nagyban meghatároz az alakulat nagysága és feladatrendszere, az alábbi elvi felépítésekben, egy ezred szintű szervezet laktanyájának és egy, a kiszolgáló szervezeti egységen kívüli, 500 fő befogadására alkalmas tábor elvi felépítését ismertetem.

2.6.1.1. Laktanyák elvi felépítése

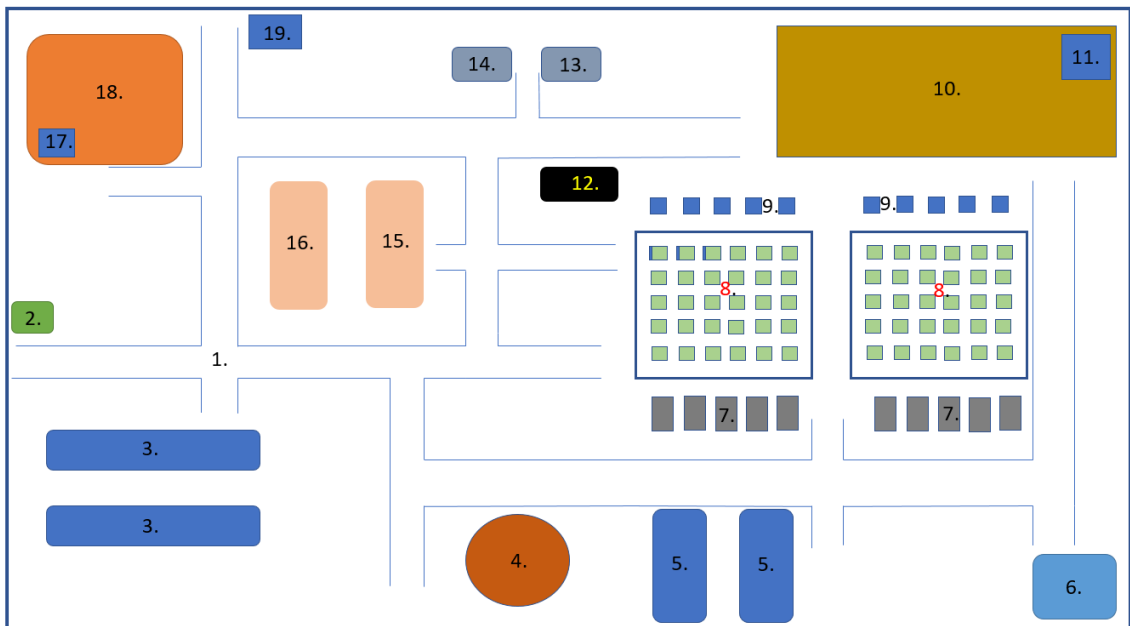
3. ábra - Laktanyák elvi felépítése

(saját ábra)

1. őrszoba, fegyverszoba
2. kapuügyeletes épület (személyforgalom)
3. elhelyezési létesítmények, barakkok
4. irodaépület
5. parancsnoki épület
6. sportpálya
7. sportkombinát
8. alakulótér

- 9. raktárak
- 10. közlekedési utak
- 11. telephely
- 12. javítóműhely
- 13. gépjármű mosó
- 14. üzemanyagtöltő állomás
- 15. telephelyszoba
- 16. kapuügyeletes épület (teherforgalom)
- 17. étkezde, ételmezési raktár, konyha
- 18. oktatási épület
- 19. helyőrségi művelődési otthon
- 20. segélyhely

2.6.1.2. Bázisok, táborok elvi felépítése

4. ábra – Bázisok elvi felépítése

(saját ábra)

- 1. közlekedő utak
- 2. kapuügyeletes pont, ellenőrző-áteresztő pont
- 3. étkezde, ételmezési raktár
- 4. alakulótér
- 5. iroda blokkok

6. vízmű
7. tároló konténer telepítési pont
8. sáortábor/ konténer táborhelyek
9. szaniter blokkok
10. telephely
11. javítópont
12. segélyhely
13. gépjármű mosó
14. üzemanyagtöltő állomás
15. sportkombinát
16. közösségi sátor
17. őrszoba
18. lőszerárroló
19. kapuügyeletes pont

3. A Magyar Honvédség Facility Managment rendszere

3.1. Megrendelői és döntéshozói jogkörök, költségviselő szervezet

Az infrastrukturális szolgáltatások vonatkozásában felsővezetői döntéshozó és a vagyonkezelői jogkör gyakorló a HM VGH főigazgatója. Az infrastrukturális szolgáltatások megrendelése tekintetében vannak speciális megrendelési esetek. Felsővezetői szinten a **HVKF**²⁴ is rendelkezik éves, úgynevezett vezetői-karbantartói költségkerettel, amit a honvédelmi tárca biztosít minden tárgyévben, az aktuális politikai és gazdasági környezet függvényében, a HM miniszter és kabinetje döntése alapján, amit részben az alakulatoktól bekért igényeket figyelembe véve, részben saját elképzelései alapján tervez és valósít meg. Jelenleg egy pilot program fut az MH-n belül, ami végrehajtói szinten ad jogosultságot, hogy közbeszerzéssel, pályáztatás útján az alakulatok is rendelhetnek szolgáltatásokat egyedi elbírálás alapján, keret átcsoportosítással, külön államtitkári engedéllyel, a HVK-n keresztül. Ez a program a 2024-es évben indult, jelenleg még nem indultak el ilyen kivitelezések, még az ajánlatadói fázisban vagyunk. Személyes véleményem szerint nem rossz elképzelés.

²⁴ Honvéd Vezérkar Főnök

Minden alakulat parancsnoka tárgyévben rendelkezik vezetői-karbantartói kerettel, amit infrastrukturális szolgáltatások megrendelésére használhat fel.

3.1.1. Építés-beruházási, felújítási és karbahelyezési igény a rendszerben

Amikor felmerül egy szolgáltatási igény, az legtöbb esetben a rendszer végrehajtoi szintjéről érkezik. Egy igény a napi munkavégzés, a katonai szervezet alaprendeltetéséből adódó feladatok kiszolgálása, az állomány elhelyezése végett merül fel, ezeket a katonai szervezet parancsnoka terjeszti fel a középszintű parancsnokságokra. Az alapszintű műszaki tartalom és követelményszint elkészítése is az alakulat feladata. A bővebb ajánlati kérésre benyújtható megfelelő műszaki tartalom és hadműveleti követelmény meghatározása a HVK feladata. A speciális esetektől eltekintve, a műszaki tartalom és a hadműveleti követelmények alapján a HM VGH kijelöl a feladathoz egy, az állományába tartozó szolgáltatás természetéhez kötődő, az adott területhez értő műszaki ellenőrt, aki a projekt megvalósulása során a műszaki ellenőri tevékenységet végzi. A műszaki ellenőr a szolgáltatás leendő helyszínén szemlét tart az alakulat infrastrukturális szakembereivel (később részletesen tárgyalom) és a szolgáltató képviselőivel együtt és véglegesítik a műszaki tartalmat. A szemlét követően megtörténik a megrendelés. Nagyobb építés-beruházási projektek vonatkozásában a Megrendelő (HM VGH) olyan műszaki ellenőri szolgáltatást nyújtó céggel köt szerződést, akik rendelkeznek a megfelelő erőforrásokkal a nagyobb volumenű beruházások műszaki ellenőrzéséhez.

3.2. Megrendelő helyi képviselője, használó

A szolgáltatások helyszíne békeidőben mindenképpen HM vagyongazdálkodásában lévő területeket érint. Minden terület egy MH alakulathoz van ingatlanilvántartás szerint rendelve, logisztikailag utalva, tehát a használó alakulat szakembere képviseli a helyszínen a szolgáltatóval szemben a megrendelőt, vagyis a HM-et. Az alakulatok szervezeti formája törzsegységi felépítésű, az infrastrukturális ügyek a logisztikai egység alá tartoznak. Régebbi struktúrákban külön egységet képeztek, önálló törzsvetői alárendeltségben, főnökségként vagy részlegként végezték az ingatlanok üzemeltetési feladatait, a szolgáltatói szféra előtt külön karbantartó alegységgel támogatva, ami rendelkezett az épületüzemeltetéshez szükséges szakmai humánerőforrással és anyagi készletekkel.

A 2002-ben bekövetkezett kiszervezést követően a rendszer már nem indokolta nagy létszámú infrastrukturális részlegek működtetését. A mai formájában a nagyobb alakulatoknál, például egy dandár szintű katonai szervezetnél üzemeltető alosztályokról, ami 8-12 főt jelent, kisebb ezred vagy alacsonyabb szintű szervezeteknél a logisztikai főnökség részeként, a szervezet nagyságától függően 2–3 fő látja el a hadrendi oldal infrastruktúrát érintő, úgynevezett facility management tevékenységet.

Véleményem szerint, amit problémának látok, hogy a nagy területekkel és több bázissal rendelkező gyakorlótér parancsokság szintű szervezetek, mint amilyen a várpalotai Böszörményi Géza Csapatgyakorlótér Parancsokság is, aki a Központi Lő- és Gyakorlótér üzemeltetésért felel, nem rendelkezik megfelelő számú infrastrukturális szakemberrel, a hozzájuk logisztikailag utalt területekhez képest.

3.2.1. A Facility Manager feladatai az MH-ban

Katonai terminológiában a létesítményüzemeltetéssel foglalkozó szakembert laktanya elhelyezési szolgálatnak (a továbbiakban: LESZ) nevezzük. A LESZ a katonai műszaki fegyvernem egy speciális ágazata. A LESZ szakembereinek egyszerre kell lennie katonának és menedzsernek, ami nem bizonyul mindig egyszerű feladatnak. Amennyiben egy mondatban kellene összefoglalni a LESZ feladatait, akkor úgy jellemezném, hogy a Megrendelő és a Szolgáltató közötti csatorna, ahol minden információ átáramlik, ami a létesítményfenntartással kapcsolatos.

3.2.1.1. A LESZ tevékenysége és az üzemeltetés okmányai (létesítményüzemeltetés)

A LESZ legfontosabb feladata a Szolgáltatási Szerződésben leírtak érvényesítése és a szolgáltató által elvégzett feladatok ellenőrzése. Mit is értünk ez alatt?

- a) a katonai szervezet által jelentett hibák továbbítása a Szolgáltató felé, és a hibaelhárítás folyamatának nyomon követése, elkészült munkák átvétele,
- b) parkápolás és kaszálással kapcsolatos feladatok igénylése és ellenőrzése,
- c) a katonai szervezet részéről felmerült takarítószer igénylése és átvétele,
- d) a takarítás minőségének ellenőrzése, felmerülő igények megrendelése,
- e) az elvégzett szolgáltatások dokumentálása, teljesítés igazolások, javítási munkalapok ellenjegyzése,

- f) vezetői karbantartói munkák tervezése, a munkák megrendelése, majd a teljes folyamat figyelemmel kísérése, ellenőrzése,
- g) közműhálózat működtetésére irányuló feladatok,
- h) hulladékkezeléssel kapcsolatos tevékenységek,
- i) elhelyezési szakanyaggyártással kapcsolatos tevékenység.

A LESZ feladata a Megrendelő helyi képviselőjeként a Szolgáltatók munkájának az ellenőrzése és igazolása. A teljesség igénye nélkül az ellenőrzéseket az alábbi területeken kell végrehajtani:

- hibaelhárítási tevékenység ellenőrzése, munkalap igazolás előtt az elvégzett munka ellenőrzése,
- épülettakarítás ellenőrzése,
- igényelt takarítószer tételes ellenőrzése,
- takarítószer feltöltések ellenőrzése,
- vezetői-karbantartói keret felhasználás ellenőrzése,
- készenléti tevékenység szűrőpróbaszerű ellenőrzése,
- laktanya havi általános ellenőrzése.

A LESZ tevékenységének legfontosabb eleme a Szolgáltatóval történő folyamatos koordináció, melyet a Szolgáltató és a LESZ havi szinten jegyzőkönyvön rögzít.

Az Üzemeltetés okmányai:

- Elhelyezési Biztosítási Terv (EBT);
- EBT alapján szolgáltató által elkészített Karbantartási Terv (KT);
- a parancsnoki keretek felhasználásának okmányolása;
- megrendelők;
- benyújtott és elfogadott költségvetés;
- építési napló;
- felmérési napló;
- egyszerűsített átadási-átvételi jegyzőkönyv;
- a tisztítószer ellátás terve;
- a tüzelőanyag ellátás terve.

- a) Időszakos feladatokra vonatkozóan tartalmazza:
- fűtési idényre történő felkészülés jegyzőkönyvét;
 - téli időszakra történő felkészülés jegyzőkönyvét;
 - nyári időszakra történő felkészülés jegyzőkönyvét;
 - érvényes érintésvédelmi és villámvédelmi mérési jegyzőkönyveket;
 - veszélyes szerkezetek és berendezések felülvizsgálatának jegyzőkönyvét;
 - szerviztevékenység igazolt munkalapjait.
- b) Eseti feladatokra vonatkozóan tartalmazza:
- központilag végrehajtásra kerülő felújítási feladatok nyilvántartását,
 - hibabejelentő lapot,
 - munkalapot,
 - készenléti szolgálati vezénylést,
 - havi teljesítésigazolást,
 - teljesítésesökkentési jegyzőkönyvet,
 - értékhatáron felüli munkák elrendelése és okmányait.

3.2.1.2. Ingatlannyilvántartás

A Magyar Állam tulajdonában és a HM vagyonkezelésben álló ingatlanok az állami vagyon részei. Az ingatlan vagyonelemekkel való gazdálkodásra, rendelkezésre a nemzeti és az állami vagyonról szóló jogszabályok, valamint a Magyar Állam nevében a tulajdonosi jogokat gyakorló szervezettel kötött vagyonkezelési szerződés rendelkezései az irányadók. A honvédelmi célú ingatlangazdálkodás tárcaszintű (belső) eljárási és hatásköri szabályait, az egyes honvédelmi szervek feladatait külön HM utasítások határozzák meg. A HM vagyonkezelői jogú ingatlan tekintetében – különösen annak teljes vagy részleges hasznosításáról – csak a hatáskörrel bíró szerv rendelkezhet. Más szervezet hozzájárulásához kötött esetben a hozzájárulást előzetesen be kell szerezni és csak a hozzájárulásban foglaltak figyelembe vételével lehet döntést hozni.

Az ingatlan nyilvántartás célja:

A HM vagyonkezelésű földterületek nagyságáról, helyrajzi számáról és értékéről, továbbá a HM vagyonkezelésű épületek, építmények koráról, értékéről, természetes és rendeltetési egységének megnevezéséről és mennyiségéről, kapacitás adatairól pontos, megbízható és ellenőrizhető információt nyújtson. Az ingatlanállományban bekövetkezett változások követhetők legyenek. Szolgáltasson adatokat a műszaki és gazdasági tervek és beszámolók készítéséhez. Szolgáltasson adatokat az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló jogszabályokban, illetve a HM és a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő (a továbbiakban: MNV) Zrt. között fennálló vagyonkezelési szerződésben előírt adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez. Biztosítson megfelelő alapot a nyilvántartási rendszer további fejlesztéséhez.

A katonai szervezetekre lebontva a LESZ felelős a szervezet utaltságában lévő ingatlanok nyilvántartásáért, a meglévő nyilvántartás aktualizálásáért, az elvett, illetve a kapott ingatlanokkal kapcsolatos ügyintézésért. Az ingatlan nyilvántartáshoz tartozik az alakulathoz utalt területek ingatlanjogi ügyintézésének egy része, az adott ingatlant érintő bérleti szerződések kezelése, kapcsolattartás erdészeti szakkezelőkkel és a nemzeti parkok szakembereivel, kapcsolattartás a telekszomszédokkal, beérkező panaszok igények feldolgozása kezelése.

3.2.1.3. Szakanyagellátás

Az infrastruktúrális (elhelyezési) szakanyag-gazdálkodás magába foglalja az elhelyezési anyagszükségletek tervezését, rendszeresítését, beszerzését, tárolását, ellátását, készletgazdálkodást, használatát, felhasználását, javítását, selejtezését, a felesleges készletek rendszerből történő kivonását, valamint a feleslegessé vált készletek felszámolását, az anyagok nyilvántartását és azok elszámolását.

Az MH Logisztikai Támogató Parancsnokság (a továbbiakban: MH LTP) parancsnoka – HVK Logisztikai Csoportfőnökség csoportfőnöke – Infrastruktúrális Csoportfőnökség főnöke - szakmai irányításával – az MH-ra kiterjedő hatáskörrel, szakmai előljárái jogkörében felügyeli a szakanyag-gazdálkodás folyamatát. Az elhelyezési szakanyag-gazdálkodás szakmai irányítása az anyagnem felelősi hatásköréből adódóan az MH LTP feladata. Meghatározza az elhelyezési szakanyag-szükségletek tervezésére, beszerzésére, nyilvántartására, tárolására, biztosítására, az anyagok átadás-átvételére, használatára,

felhasználására, javítására, selejtezésére, felszámolására és elszámolására vonatkozó szakterületet érintő speciális szabályokat. A központi elhelyezési előirányzatok feletti rendelkezési jogot a Honvédelmi Minisztérium fejezet központi és intézményi gazdálkodásának rendjéről szóló 24/2015. (VI. 15.) HM utasítás 36. § (2) bekezdésnek megfelelően az MH LTP parancsnoka gyakorolja.

Az alakulatok részéről az elhelyezési szakanyaggazdálkodásért a LESZ felelős. Szakanyagellátás alatt a katonai szervezet bútor, takarítószer, konténer, üzemi konyhatechnikai eszközök, lég- és klimatechnikai eszközök, nem beépített fűtéstechnikai eszközök és hűtőszekrényekkel kapcsolatos gazdálkodását értjük. A katonai szervezet részéről felmerülő igényeket a LESZ elégíti ki, amit vagy saját raktári készletéből vagy központi készletből történő igényléssel vagy beszerzés útján biztosít. Szintén a szakanyagellátáshoz tartozik a biztosított elhelyezési szakanyagok javíttatása, amit részben a Szolgáltatási Szerződés érvényesítésével vagy külön keretszerződésekkel biztosít.

3.2.1.4. Gyakorlatokkal és rendezvényekkel kapcsolatos feladatok

A LESZ felelős a Szolgáltató által biztosított és a katonai szervezetek által gyakorlatra és rendezvényre rendelt szolgáltatásainak a szavatolásáért, felügyeletéért és a teljesítések igazolásáért. A gyakorlat és rendezvény alatt felmerülő szakanyag igények biztosításáért, a gyakorlaton résztvevő személyi állomány szállásigényének biztosításáért.

3.3. Gyakorlat és rendezvény valós biztosítása

3.3.1. Gyakorlat valós biztosítása

Amikor gyakorlat valós biztosításáról beszélünk, akkor az alatt azt értjük, hogy az MH egyik katonai szervezete kitelepül a gyakorlótérre, hogy ott valamilyen feladatot hajtson végre egy meghatározott scenárió szerint, és e rendezvény mindenoldalú logisztikai biztosítása jelenti a valós biztosítást.

A gyakorlatra történő szolgáltatás megrendelése a gyakorlatot igazgató és szervező alegység feladata, együttműködve a használó alakulat elhelyezési szakembereivel és a szolgáltató helyi üzemeltetés vezetőjével. A szolgáltatás megrendelése egy meghatározott hadrendi eljárásrend alapján történik, az igénylő alakulat a gyakorlat megrendezése előtt legalább 45 nappal infrastrukturális igény terjeszt fel, ami alapján a megrendelő a

szolgáltatásokat megtudja rendelni a szolgáltatótól. Bizonyos esetekben eltérhetünk a 45 napos határidőtől, például ilyen a nemzetközi gyakorlat, vagy már zajló rendezvény pótszolgáltatásának megrendelése, esetleg külön parancsra, valamilyen kiemelt rendezvény esetén. Lehetőség van árajánlatok bekérésére is, az eljárásrend hasonló, mint az előbb tárgyalt szolgáltatás megrendelés, gyakorlat költségvetés tervezés esetén.

Amennyiben az MH valamelyik gyakorlóterén hajtunk végre feladatot, akkor az állomány elhelyezése vonatkozásában megkülönböztetünk állandó létesítményekkel ellátott települési pontot, illetve állandó létesítményekkel nem ellátott települési pontot.

3.3.1.1. Állandó létesítményekkel ellátott települési pont

Az állandó létesítményes települési ponton az MH egyik gyakorlóterén kiépült katonai bázist értjük, ahol kiépült infrastruktúra van, bázisüzemeltető állománnyal. Itt az állomány elhelyezése épületben történik, az épület a Szolgáltatási Szerződés hatálya alá esik, így az infrastrukturális szakembernek az épület takarítását és szemétszállítást kell csupán megkérnie. Az üzemeltetés a gyakorlat ideje alatt is folyamatos a szolgáltató által, mivel a Szerződés hatálya erről rendelkezik. Ezek a bázisok meghatározott létszám fogadására képesek, egyedi igény alapján sáortáborral vagy konténeres elhelyezéssel ez a kapacitás bővíthető.

3.3.1.2. Állandó létesítménnyel nem ellátott települési pont

Ilyen létesítmények azok a területeink, amelyek szintén a gyakorlóterek vonzáskörzetében találhatóak, de a konténer vagy sátor telepítési, szilárd burkolatú telepítési pontok és közmű hálózatok kivételével nincs más kiépített infrastruktúra. Ilyen létesítmények vonatkozásában is meghatározott kapacitásra van méretezve a közműhálózat, ami tartályos házi vízműves szaniter egységekkel bővíthető. Ilyen helyszíneken kizárólag tábori elhelyezés biztosítható, ami sátras vagy konténeres elhelyezést tesz lehetővé. Fontos megjegyezni, hogy az ilyen jellegű táborok kapacitása is végleges, ugyanis az MH gyakorlótereinek többsége NATURA 2000 hatálya alá eső természetvédelmi területeken van, és általában fontos vízbázisokon fekszik, így minden kitelepülés csak a szabályzatok betartásával engedélyezhető.

Az MH gyakorlóterein készültek környezetvédelmi hatástanulmányok a nemzeti parkokkal és hatóságokkal egyetértésben, és ez alapján készült egy gyakorlótér igénybevételi

térkép, ami pontosan leírja, melyik területen milyen tevékenység hajtható végre, ezek a nem állandó települési pontjaink is ennek függvényében létesültek.

Szeretném megjegyezni, hogy a NATURA 2000 szabályozás magyarországi alkalmazása előtt, a szovjet megszállás idejében létesültek ezen bázisaink, így a szabályozás előtt felépült infrastruktúra nagy része ma már nem használható, például gépjármű mosók vagy üzemanyag töltési pontok. Ilyen pontok létesítésénél fontos a cseppmentes felület, tehát csak olyan létesítmény használható mosási és javítási vagy gépjármű tárolási kiszolgálási pontként, ami meggátolja a károsanyagok talajba történő bemosódását. Ezen létesítmények kialakítása igen költséges, így MH szinten nagy hiányt szenvednek az alegységek ilyen jellegű képességekből, ami további problémákat generál, ugyanis pl. a sáros, szennyezett haditechnikai eszközök közúton nem közlekedhetnek.

3.3.2. Gyakorlat biztosítása külső helyszínen

Előfordulhat olyan feladat, éles katonai művelet²⁵ vagy gyakorlat, amikor az alegységeket az ország különböző pontjain vetik be és ilyen körülmények között kell az állomány elhelyezését megoldani. Például, amikor aktivizálják a honvédelmi katasztrófavédelmi rendszert egy árvízhelyzet során, ilyen esetben az állományt a védekezés helyszínén kell elhelyezni. Ilyenkor bevonásra kerülnek a települések polgármesterei is, és az állományt iskolákban, tornacsarnokokban helyezik el. Ilyen esetben a HM bérli az ingatlanokat a helyi önkormányzatoktól és üzemeltetésre is szerződést köt, valamint a gyakorlat végeztével kárpótlást nyújt a keletkezett amortizáció miatt.

Külső helyszínen gyakorlat is végrehajtható, ilyen volt 2023-ban az ADAPTIVE HUSSARS gyakorlat, ahol az ország több pontján hajtott végre feladatot az MH, együttműködve civil igazgatási rendszerrel.

3.3.3. Rendezvények infrastrukturális biztosítása

Rendezvények alatt az MH által szervezett toborzási események, családi napok, VIP és sajtó napok, kegyeleti tevékenységek, állami ünnepek díszelgési²⁶ támogatását értjük. A kiemelt állami rendezvények szervezése és az ott kiépült infrastruktúra biztosítása és igénylése a

²⁵ Katasztrófavédelmi, kutató-mentői vagy országvédelmi feladat esetén történik az állomány bevetése fegyverrel vagy fegyver nélkül.

²⁶ Az MH díszalegysége által végrehajtott katonai tevékenység, pl.: zászlófelvonás állami ünnepeken, kegyeleti tevékenység.

Magyar Honvédség Vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár feladata. A szolgáltatás igénylési rendje nem tér el a gyakorlatokra rendelt szolgáltatások biztosítása rendjétől.

3.4. Gyakorlatok (Szolgáltatások) biztosítása és a szakanyagellátás helyzete

Gyakorlatok elhelyezési biztosítása napjainkban sajnos szinte teljes mértékben megrendelt szolgáltatásokkal biztosított. Az MH folyamatosan fejlődik a különböző haderőmodernizációs programoknak köszönhetően, de jelenleg a program nem tart még abban a fázisban, hogy az alakulatokat a kitelepülések biztosítása érdekében megfelelő elhelyezési szakanyaggal lássák el, így ez bérelt szolgáltatásokkal biztosított.

Mi tartozik ezekhez a szolgáltatásokhoz, ami egy gyakorlat elhelyezési biztosításához szükséges?

- a) Személyi állomány elhelyezésére, tisztálkodására és ételmezési ellátásra megrendelhető szolgáltatás (szállítás, telepítés, elektromos bekötés, takarítás, hibaelhárítás):
 - 20 lábás lakó konténer/ irodakonténer,
 - 150–300 m² sátor biztosítása, és ezek kombinációja, igénynek megfelelően,
 - 20 lábás szaniter konténer, WC és zuhany, vegyes kivitelben is,
 - 10 és 20 lábás tároló konténer;
- b) HMV és hűtés/fűtés biztosítása
 - szaniter konténer HMV ellátást biztosító kazán konténer,
 - Split klíma,
 - hőlégfúvó berendezés (elektromos és gázolaj üzemű),
 - olajkályha,
 - hőszugárzó;
- c) Elektromos hálózat kiépítése
 - kiépítés meglévő hazai hálózatról ,
 - kiépítés aggregátorról,
 - tábori térvilágítás, sátorvilágítás biztosítása;
- d) Ivóvíz biztosítás és szennyvízkezelés
 - ivóvíz biztosítása,
 - vízművek kezelése,
 - vegyszeres víztisztítás,
 - szennyvízkezelés és igény esetén elszállítás;

c) Egyéb szolgáltatások

- rovar- és rágcsálóirtás,
- vízmintavétel,
- hulladékkezelés,
- elektromos érintésvédelmi felülvizsgálat,
- sátorpadozat biztosítása,
- 24 órás üzemeltetés felügyelet hibaelhárítás,
- terület előkészítés (földmunka, murva és homok biztosítása).

3.5 NATO beruházások (RSOM-FIET)

Magyarország a NATO megbízható szövetségese, a szövetség keleti védelmi képességének növelése és a NATO csapatok mozgás- és manőverszabadságának a fejlesztése érdekében a NATO a magyar féllel közösen beruházásokat hajt végre az ország területén.

A NATO-nak két ilyen jelentősebb beruházási programja van: egyik a NATO Erők Fogadása, Állomásoztatása és Előrevonása - Reception, Staging And Onward Movement (a továbbiakban: RSOM), mely arról szól, hogy egy NATO művelet vagy gyakorlat során a résztvevő alegységek hazánkon átvonulnak és rövid pihenő céljából vagy bármely más okból hazánkban állomásoznak.

A másik jelentősebb NATO projekt a NATO Biztonsági Beruházási Programja, azon belül az erők integrációjának és kiképzésének az elősegítése - Force Integration and Enhanced Training – NATO FIET. Ezen program keretén belül is folyamatosan zajnak a beruházások és tervezések.

A teljesség igénye nélkül megemlítve a lehetséges beruházás típusokat:

- a) C-IED²⁷kiképzőpálya,
- b) műszak-zárás²⁸ átjárónyitásnyitás pálya,
- c) helikopter leszálló,
- d) tábori füves repülőtér,
- e) RSOM bázis, meghatározott létszámmal teljes infrastruktúrával,
- f) vasúti infrastruktúra a csapatok manőverszabadságának biztosítás céljából.

²⁷ C-IED – improvizált robbanó eszközök elleni védelem.

²⁸ Átjárónyitás pl.: aknamezőn, zárás: pl.: aknamező telepítés, drótkadály telepítés.

Ezen beruházások a 21. század építési követelményeinek megfelelően, a zöld energia hasznosítást szem előtt tartva épülnek a magyar állam hozzájárulásával, a HM megrendelésében, magyar NATO akkreditált beszállítói minősítéssel²⁹ rendelkező cégek kivitelezésében. Az elkészült bázisok az MH alakulataihoz vannak, illetve lesznek logisztikailag utalva, az MH szervezeti elemeibe integrálva, de NATO parancsnokság alatt működtetve.

Üzemeltetésüket tekintve a használó alakulat igénye alapján történik az újonnan létesült objektumok Szolgáltatási Szerződés hatálya alá vonása, jóváhagyás esetén a HM megrendeli az objektum üzemeltetését.

4. Összegzés, javaslatok

4.1. Megrendelői jogkörök , az üzemeltetés szabályzói

Szolgáltatások vonatkozásában megrendelés jogköre a HM VGH-nak van. Vannak kiemelt feladatok, melyeket nem lehet előre látni, ezt a jelenlegi eljárásrend nem tudja kezelni, legtöbb esetben a szolgáltatók rugalmasságán és bizalmán múlik, hogy hivatalos megrendelő nélkül is elindítják a feladatot. Sok esetben a hivatalos megrendelő már csak a szolgáltatás biztosításának a folyamatában érkezik, ennek az ügyintézése az alakulat infrastrukturális szakembere nagyfokú háttérmunkáját igényli. A többlépcsős szolgálati út, tehát a jelenlegi bürokratikus rendszer, véleményem szerint, megnehezíti az igények elvárt teljesítését a katonai műveletek során, így az azokra történő felkészítések alatt is fontos szempont az idő. Minél gyorsabban biztosított a megrendelt szolgáltatás, annál jobb.

Ezen probléma kiküszöbölése érdekében célszerű lenne, ha a használó alakulat parancsoka a saját feladatainak biztosítása érdekében, az általa igényelt szolgáltatások vonatkozásában bizonyos keretek között, például valamilyen értékhatár limittel, megrendelői jogkört kapna, ami meggyorsítaná ezeket a folyamatokat.

Az Üzemeltetés szabályzását illetően, meglátásom szerint, a Szolgáltatási Szerződés jelen formájában alkalmas az üzemeltetés jogi hatterének biztosítására, de javaslatom szerint

²⁹ NATO beruházásra történő pályázat csak ilyen minősítéssel rendelkező cégek esetében lehetséges.

szükséges lehet annak éves felülvizsgálata, amit a mai inflációs és biztonságpolitikai környezet indokol.

4.2. Az alakulatok infrastrukturális szakembereinek helyzete

Az aktuális biztonságpolitikai helyzetben a gyakorlatok és a kiképzések száma megnövekedett, ez megsokszorozta a megrendelések számát, ami nagy terhet jelent az alakulat infrastrukturális szakembereinek. Indokolt lenne az adott alakulatparancsnok közvetlen alárendelt szervezeti elemeként üzemeltetni a laktanyai elhelyezési szolgálatot és a gyakorlótér üzemeltetéssel megbízott alakulat létszámát az utalt területek nagyságához méretezni.

Továbbképzés tekintetében is szükség lenne fejlődésre. Jelenleg az alakulat infrastrukturális beosztásainak feltöltéséhez bemeneti követelményként a katonai műszaki ismeretek kerültek meghatározásra, de ez a szakma megköveteli a jóval szélesebb jártasság meglétét, ezért rendszerszinten szükség lenne létesítményfenntartó szakmérnök vagy létesítmény mérnök képzésekre. Az állommány felé ez lenne az elvárható szint, amellett, hogy a katonai szakmai szempontok nem sérülnek.

4.3. Az infrastruktúra általános helyzete

A HM vagyonkezelésű ingatlanokról, mint azt már tárgyaltam korábban, általánosságban elmondható, hogy állaguk leromlott, energetikailag korszerűtlenek a 40-50 évvel ezelőtti állapotokat tükrözik. Véleményem szerint szükség lenne felújítási munkálatokra, mint a villamos hálózatok korszerűsítése, közműhálózat felújítása, épületek hőszigetelése, nyílászárók cseréje, hőközpontok modernizálása, gázkazánok cseréje. Összeségében elmondható, a gazdasági helyzet alapján erre egyelőre pénzügyi forrás nem áll rendelkezésre, a világot súlytó energiaválság miatt ezekre a beruházásokra szükség lenne, csakúgy, mint a zöldenergia felhasználásra való törekvésre.

4.4. Szakanyagellátás helyzete

Elsősorban a gyakorlat biztosítások tekintetében ütközik ki, hogy az MH nem rendelkezik megfelelő számú és minőségű elhelyezési és infrastrukturális szakanyaggal. Így a gyakorlat tervezőknek a bérelt szolgáltatásokra kell hagyatkozniuk, pedig ha rendelkezne az

MH elegendő szakanyaggal, akkor nagyban csökkenne a rendelkezésre állási idő. Nem kellene a szolgáltatás megrendelés bürokratikus útvesztőjében kavarni, értem ez alatt a szolgálati út betartását. (Az alakulatok szintjén megfogalmazódó igény (megrendelés) jóváhagyásra továbbításra kerül egy középszintű parancsnokság részére, majd onnan a HVK Logisztikai Csoportfőnökség Infrastrukturális Főnökségre, aki megigényli a HM VGH-tól, ő pedig hivatalos megrendelőt küld a konzorcium felé. BNT esetén, a külföldi fél részéről gyakori a hivatalos árajánlatkérés, ami szintén ezt az utat járja be, és csak utána kerül megrendelésre, ez a szolgáltatás természetéből adódóan 15-30 nap is lehet, mire a szolgáltatás természetben is biztosítható). Amennyiben az MH, például a konténeres vagy sátras elhelyezést meghatározott befogadó képességű táborokban biztosítani tudná saját szakanyagokkal, abban az esetben csak az üzemeltetést és karbantartást kellene kiszervezéssel biztosítani, ez jelentősen csökkentené a feladatra történő felkészülés idejét. Így kezelni tudná az állomány a váratlan igényeket és feladatokat. Gyorsabban végrehajthatná a kitelepüléseket, nem függene a piaci viszonyoktól és gazdasági környezettől. A legmegfelelőbb út egy köztes, hibrid megoldás lenne, meghatározott befogadóképességű, NATO egységes követelményrendszerű, fix telepítésű könnyűszerkezetes vagy konténeres táborok létrehozásával a gyakorlóterek vonzáskörzetében, saját tulajdonú szakanyagokkal, de vásárolt szolgáltatásként biztosított üzemeltetéssel és hibaelhárítással.

4.5. Nemzetközi erők ellátása

A hazánkba érkező NATO-erők számára nyújtott befogadó nemzeti támogatás nagyon összetett és nehéz feladat. A legnagyobb probléma, hogy minden nemzet a saját elhelyezési és üzemeltetési normáihoz ragaszkodik, egy 3. ország területén egy teljesen más normarendszerre támaszkodó környezetben, ami sokszor okoz feszültséget. Nehéz megérteniük a hazai szolgáltatási környezetet, a hazai szerződéseket. Az esetek többségében nem is sikerül kielégíteni a nemzetek normáit, így marad a kompromisszumos megoldás. Bár NATO-ról beszélünk, ahol az egyik hivatalos nyelv az angol, mégis nehézkes a kommunikáció, az angol anyanyelvű nemzetektől eltekintve a legtöbb nemzet nem beszél olyan szinten, ahogy az elvárható lenne, ami megnehezíti az üzemeltetést és az igények feldolgozását. Sajnos érezhető, hogy hazánk még mindig közelebb van a kelethez, mint a nyugathoz.

Véleményem szerint nemcsak a harcászati eljárások tekintetében, de az üzemeltetés tekintetében is közös elképzelésekben kellene gondolkodni. Egy NATO szintű infrastrukturális

normarendszer kidolgozása ideális lenne, amikor egy közös művelet során minden nemzet ugyanazt az ellátást kapná, egységes szabályozott keretek között.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:	Boczák Attila
A Hallgató Neptun kódja:	ZCAOK5
A dolgozat címe:	A Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében lévő ideiglenes katonai bázisok üzemeltetési sajátosságai
A megjelenés éve:	2024
A konzulens intézetének neve:	Műszaki Intézet
A konzulens tanszékének a neve:	Épületgépészeti Létesítmény- és Környezettechnikai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítotam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Várpalota 2024. év 04. hó 16. nap

Hallgató aláírása

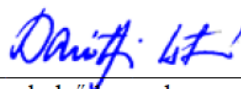
NYILATKOZAT

Bocák Attila (név) (hallgató Neptun azonosítója: ZCAOK5) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot/ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: Budapest 2024. év április hó 16 nap

belső konzulens

NYILATKOZAT

Boczák Attila (név) (hallgató Neptun azonosítója: ZCAOK5) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / **nem javaslom**¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2024. év április hó 18 nap

külső konzulens

Irodalomjegyzék

- A 45/2003. (HK 12.) HM utasítás az infrastrukturális fejlesztések és az elhelyezési ellátás során alkalmazandó egyes normák közzétételéről és alkalmazásáról
- 24/2018 HM utasítás a honvédelmi szervezetek békeidőszakban történő elhelyezéséhez szükséges objektumok kialakításának elveiről és követelményeiről, valamint a honvédelmi feladatok ellátásához szükséges ingatlanok, gyakorlatok és rendezvények infrastrukturális és élőerős őrzés-védelmi biztosításáról
- BI/259-321/2022. Szolgáltatási Szerződés az Objektum 2022 és a HM VGH között a HM vagyonkezelésű objektumok üzemeltetésére – 2022. a HM VGH kiadványa
- 462/2022 (XI.15.) Kormányrendelet a befogadó nemzeti támogatás biztosításáról
- 2024.02.12. 22:09 Honvéd Vezérkar - Honvédelem (honvedelem.hu)

Ábrajegyzék

1. számú ábra – Az MH vezetés-irányítási rendszere 8.oldal (az MH kiadványa)
2. számú ábra – Az MH vezetési szintjei 9. oldal (az MH kiadványa)
3. számú ábra – Laktanyák elvi felépítése 34. oldal (saját ábra)
4. számú ábra – Bázisok elvi felépítése 35. oldal (saját ábra)